

K o m e t e n.

N:o 9.

Onsdagen den 1 Februari 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Carlsdagen den 28 Januari före Landbruks-Academien sin offentliga sammankomst, hvarvid Rikets högste Embetsmän, Utrikes Hofwens Sändebud och flere af Stadens Inwånare woro närvarande. Academiens Directör, H. Ex. Herr Grefwe Mörner uppläste, enligt Stadgarne, Årberättelsen. Det kan icke annat än glädja hwarje fäderneslandets wån, att se den, en tid, så mycket efterfatta och föraktade Landmanna-Näringsen, omfattas med wälsdrifent hägn af Statens Styrelse; och derföre skola wi alltid med tillfredsställelse erinra oss det Årtigen förnyade offentliga tillännaalman-det af tillwärelsen utaf ett sådant hägn, äfwen om den Academie, som dertill gifwer anledning, ännu icke för nationen hunnit blifwa mer än en outvecklad patriotisk idé.

Samma dag, af H. R. H. Kronprinsen en stor fete på Kongl. Slottet, och Å Blafeholmen afbrändes ett fyrverkeri, det wackeraste man, under en längre tid, här sett.

Lund d. 24 Jan. Under adress till Academiens Pre-Cantzler, Biskopen och Commendeuren Hr Doctor Fare har utländska Bibelsällskapet i London till Academiens Bibliothek förärat 25 inbundne Exemplar af, dels hela Bibeln, dels Nya Testamentet och Dawids Psaltare på en mängd fremmande språk.

Bref till Julia.

I.

Anledning af den nya upplagan af Frithiofs Saga. *)

Wästa Julia!

Jag delar din fögnad öfwer den i vårt fädernesland nästan oerhörda företeelsen, att ett slaldestycke af widsträcktare omfång, inom den korta tiden af ett halft år, erhållit en ny upplaga. Detta är, så som du mycket träffande anmärker, ett talande bevis på den hos nationen sig allt mer utvecklande känslan för poesi. Ty äfwen deri har du rätt, den lyka Frithiofs Saga har gjort hos allmänheten, som icke anses blott som en följd af författarens berömda namn, då wi hafwa exempel från äldre tider, att diktet af lika berömda män knappast ursäkt en enda inkräkt upplaga, mycket mindre påfordrat nya. Sjelfwa Kellgrens Gustaf Wasa behöfde man ju ej omtrycka, under hola tiden som förbrut från år 1786, då den först utgafs, till des slaldestens Samlade Skrifter, efter hans dödd, utkommo. Anledningen till poemets framgång måste alltså hemtas från des utmärkta förhållanden.

Bland dem så wi — hwilket du torde medgifwa, då du åtminstone ur Samfundets Berättelser känner den ursprungliga sagan — icke räkna original uppfinnning; ty slalden har, på ett par drag när, trogat och nästan i hwarje mindsta omständighet följt den Järländska urskriften. I de mål han från den afvillt, har han dock, så widt jag förstår, förbättrat

*) Bill redactionen af Kometen har detta bref blifwit inlemnadt, med anhållan om des införande i bladet. Då förf. under desamma tecknat sitt namn, och det för förekommande öffigterna äro nit anse såsom förf. s emna, subjektiva, har redact. ehuru den icke öfwerallt delar förf. s öfvertygelse, likwäl welat begagna brefsuget.

den, eller åtminstone gjort den finare och ädlare. Sålunda finner Frithiof, enligt den gamla sagan, sin ättunge Ingeborg stänka ring på armen af Helsinges drottning som sitter med Baldursbilden på bröstet, smörjande den med olja framför stoftelden. Från hennes arm vill Frithiof rycka ringen, i anledning hvaraf han slår henne öfver golfwet och Gudabilden faller i elden. Hög skalden åter har sällsamt velat ringen hängd på armen, och förtas omkull vid bemödanen att fränrycka honom densamma. Genom denna förändring har skalden undantagit det widriga och oriddertliga i Frithiofs handling, då han i stället för att låta honom misshandla en swag qwinna, för hwilken hvarje sann hjettemästare lysa stonande aktning, genom angripandet af sällsamt Gudabilden, uppslegat hans helgeränsbrott och således blåt intresset för hans ånger. — Den andra förändringen har du sällsamt bemärkt, den näml. att wid slutet i stället för att låta Frithiof slå Helsing och således blifwa sin swägers baneman, här förtäljes huru Helsing dödt under ett tåg mot Finnarne, och Frithiof förfonas med Haldan i den ämne uppbyggda Baldurs hage. I fall, enligt hwad du berättar, de nordiskt-gothiskt sinnade af den stränga öfvermanen misstänka denna förändring, såsom ett brott mot den gamla Skandinawiska karakteren, så hafwa de, efter min enkla mening, dermed uppenbarat att de mera holla ett tillfälligt maner, än fördringarne af äkta skaldefonst, hwilken alltid måste gå ut på att vara lugnande och att upplösa alla bittra dissonanser, ehuru jag väl är färdig att medgifwa, att detta kunnat ske utan att så mycket kristna sagan, som Hr Legnér verkligen gjort det.

I fördragningsfästet har Hr Legnér tillagat sig det, som Danstarnes Deplenschläger, författ i sin Helsing användt. Och detta, att uppsätta den episka framställningen af fornordiska hjettedännen i sammanhängande romanser, är afgjordt ganska lyckligt, då våra förfäders lif och bregder förråda en wida mera tyrist än episk character, warande näml. mera oförwägna utbrott af hwar enskildes individuella mod och känsla, än ett ihärdigt utförande af en samhällig hjettedragd. Det ländar alltså war skalde till werkeigt beröm, att hafwa tillägnat sig detta för hans ämne så genuina fördragningsfäst, höllt som han begagnat det med sådan

omverling i anseende till formerna, och sådant wäl ljud i wersen.

Hwad skaldestyckets hufwudförfattaren annars gör, och hwilken, enligt min föreställning, är samma erdfat allmänna bifallet, liksom jag wet den grundlagt ditt, är det lifliga uttryck af ungdomsglad hälsa, af ädel och munter ynglingakraft, hwilket är utbredt öfver det hela, och som igenfinnes ej mindre i den förra än sednare hälften af poemet, ehuru i denna sednare, — enligt hwad ämnat förordet, efter det att Ingeborg blifwit temnad af Kung Ring, och Frithiof, sedan han wäl lat templets förstörelse icke ur sitt bröst kunnat förläsa en djup känsla af ånger, — tonen blifwit mera elegisk, antydande att ungdomens offuðstid är förbi och att öfver hjettedens sinne hwilar något som han måste förfona. Derigenom har detta stycke skaffat sig en säker väg till allas hjertan, och blifwit ett sällsamt poem, i hwilket en hwar, ehuru wäl under fremmande bilder, ser en återspeglung af sitt eget inre öde: af sina ungdomsförhoppningar, sin manliga nasaknad och sin aggande känsla af egen skull. Då menligheten icke fått ostörd wäxa och njutning på sin lott, kunna wi ej sympatibisera med en framställning af bara förnöjelse; ty endast i den som också underfundom lider, se wi war like, och i denna wisa wi igenfinna blott war egen skickelse, under bilden af andras.

Detta har skalden framställt de förnämsta personerna under en ganska ästward individualitet. Hög Ingeborg t. ex. framstår qwinlighetens hufwudbyggd: om känslighet och stilla försakelse i sin skönaste dag; i Kung Ring ser man åter ett uttryck af älderdomens lugna wisshet och redliga sakmod, samt hos Frithiof det friska hjettedens förlitande på egen kraft, hwilket, under medwetande om att icke wälja annat än det redliga och tillbörliga, antager den sättsinnighet, som i omständigheternas hwirwel, förteder honom till gerningar dem han måste ångra. Wisserligen kan skaldefonsten wälta destagande öfwen för sällsamt brottslingen; men detta sker egentligen uti den characters utvecklande Tragedien, genom så skadligtödrandet af kraftfullheten i den onda wiljan, hwilken öfwen, ehuru wändt fördröfwet, uppenbarar menligheten styrka; men mindre tjenligt uppträder denna inom det episka området, der man mera målar handlingar, än utvecklar lynnen och sin nelag. Dersöre anser jag som en stor förtjenst i Hr

Tegnér's dikt, att den skadeglada och widsköpigt
 högfärdige Helge är stald så i bakgrunden, icke
 framträdande mera än det behöves, för att reta
 Frithiof till det obetänksamma steg, hvilket leder
 hans inre frid.

I afseende på dictionen måste man väl med-
 gifwa, att den Hr Tegnér egna väl passat till ett
 dylikt Wikingadrama, som närvarande dikt är. Staf-
 och obunden, endast muntert lystande till sitt mål,
 försar han underfundom temmeligen på wikingased
 med språkbruk, syntax och logik. Så skrifer han
 t. ex. än "Judar," i st. f. Juder, än "Drotter" i
 st. f. Drottar, eller omkastar alldeles willkorligt ord-
 följen och construerar "Inbar skyn utur," i st. f.
 utur skyn; "Ärorna Ellidas," i st. f. Ellidas äror,
 v. f. w.; eller

"Högt sjunga swärden

Ständigt i hjälm"

af hvilka ord betydelsen torde vara något swår
 att tyda. — Säkertligen lärer du, Bästa Julia, få
 na dessa anmärkingar temmeligen obetydliga; men
 du måste väl medgifwa mig, att hwarje brist hos
 en stald med det anseende som Hr Tegnér rätt-
 wistligen wunnit, alltid är af betydighet för det
 exempel till efterföljd under hvilket det uppträder,
 och en fräkna blir alltid fräkna och stöter så mycket
 mera, ju skönare den hy är på hvilken den igen-
 finnes.

Efter min tanke har hwarje romans i Frithiof,
 Äfwen enskildt och för sig sjelf betraktad, ett stort
 företräde framför andra, om också alltid förtjenst-
 fulla poemer af Hr Tegnér, genom den härstädes
 mera rådande återhållsamhet i färgprakt, med hwi-
 len han, annars förtitande sig på sin inbildnings-
 krafts outtömliga rikedom, är nog stötsande. Dock
 kan ej nekas att Äfwen här, på sina ställen, åter-
 kommer något af detta manér att hopa liknelser på
 liknelser, och att icke så noga betänka huru bestända,
 adeqwata och passande de äro. Sät. ex. säges i stals-
 bestyrkets brian, om Frithiof och Ingeborg:

"Den ena som en el stöt fram,

Och som en lans är hennes stam

Men kronan, som i vinden släfsver,

Liksom en hjälm sin rundel hwälsver."

Här har man alltså två liknelser till i den ena,
 först gifna. Frithiof föreställes till en el, hwars stam
 är lik en lans, och hwars (neml. efens) krona är lik
 en hjälm. Widare jemnföres Ingeborgs barn wid

tvänne hoppande "Ljus-Alfer med rosenknoppar."
 Enligt Edda Mythologien — och endast ur den kända
 na wi dem — äro Ljus-Alferna ett slags andewäl-
 senden, huru komma då dessa att stjuta ut i rosen-
 knoppar? — Annu besynnerligare liknas Frithiof,
 midt emellan prinsarne Helge och Hjalldan, wid
 "Dag som slår mogen emellan rosig morgon och natt
 i stogen." Det poetiska bruket af all liknelse är,
 enligt hvad jag kan begripa, att gbra det föremål
 som förlämnas äfvärdigare för inbildningen, än det
 i sig sjelft är. För min fattning uppställer anförda
 liknelser detta wärf lika så litet, som en annan der
 Frithiofs swärd jemnföres med "en slannad ljung-
 eld" (kan ljungeld väl bättre tänkas stillastående,
 än en fyrkantig rundel?), eller som ännu en annat,
 der en gutdring fring Ingeborgs arm, jemnföres
 wid "en lysmass lindad kring en ljestånget;" men
 ljestånget är grön och lysmassen är gråswart, utom
 den enda punkt från hvilken, i mörkret, ett swagt
 ljussken sprider sig. — Dessa i sig sjelfwa betydelse-
 lösa eller följa liknelser, kunna säkertligen aldrig
 inför en sansad och opartisk kritisk förswaras; men
 att i ett 167 octavsidor långt poem af Hr Tegnér's
 wanligtvis så liknetterika skaldsmå, icke flere
 dylika en nogare uppmärksamhet undfallna liknel-
 ser anträffas, talar, i min tanke, högt för wärdet
 af det hela.

Not detta skulle kanske kunna göras den an-
 märkning, att det icke är fullkomligen jemnt. Skäl-
 den tyckes ej hafwa diktat de tjugufyra Romanserna
 på en gång, eller i den ordning de nu följa, utan
 har han först utfört de partier, hvilka starkast fram-
 perat honom och sedermera har han författat de sån-
 ger, som skulle emellan de förra utgöra sammanbind-
 ningslänkarne. Dessa måste naturligtvis blifwa swa-
 gare än de andra; men swagast är 1:sta romansen
 Frithiof och Ingeborg. I denna skulle de bå-
 da älskandes förhållanden till hwarandra beskrifwas,
 och detta sker utan att någon beständighet samman-
 håller och ordnar dess strofer. Äfwen tecknas dessa
 förhållanden temmeligen modernt sentimentalt, då
 här omtalas huru Frithiof hade att åter låra Inge-
 borg hwarje ritna han lärt; huru han åt henne
 plockade blomster och snultron; huru han stas de-
 ras gemensamma namnbokstäver i träden; huru
 Ingeborg önskar sig ägarinna af sojen, hvilken kallas
 en knopp på Odins stol, för att slakta den, såsom
 stöb, åt Frithiof, och Frithiof önskar sig månan,

Benånd himlens lycka, för att gifwa den såsom
 smycke åt Jugeborg. Deremot strättar Frithiof åt
 påminnelsen om Jugeborgs höga börd i jemnbrefse
 med hans egen, den han ansåg högtåttad nog, eme-
 dan han, efter att hafwa slagit Fogens ludna tung,
 ärfst hans enor med huden (?). — Så mycket stöna-
 re är den andra romanen: Kung Bele och
 Thorsten Wikingsson, i hvilken de båda så-
 derna — ett par ålderade härliga gestalter, skarpt
 och säkert contourerade, som på medeltidens Basre-
 liefer — tala wisst med Hawamals träffande kärn-
 språk, inblödda i rosorna af den skärfste poesi och
 alskarligt ljudande werfer. — Den tredje: Frithiof
 tager arf efter sin Fader, affattad i lätta her-
 metrar, är åter en ganska wacker idyll, glädligt och
 angenämt tecknade de Agodelar som tillfallit Frithiof.
 — Den fjerde: Frithiofs frieri, är något för-
 wirrad i berättan derigenom, att ungefär i samma pe-
 riöd än berättas i tredje och än talas i första per-
 son; äfwen sjelfwa Frithiofs samtäl med Jungabroder-
 na är mera widlöftigt än kraftigt. — Linnu mindre
 betydelsefull är den femte: Kung Ring, den gam-
 le friaren, som säger om sig sjelf att han gått i
 frö. — Men den sjette: Frithiof spelar Schack
 är ett fulländadt mästerverk, oändligen finnrikt ut-
 tänkt, rafft, med forta, målande drag utfördt i yp-
 perliga werfer, af hwi ka hwarenda är betydelsefull.
 — Matt är åter den sjunde: Frithiofs Lycka,
 innehållande mera granna än hjertliga måningar af
 de stumma föremål, som omgifwa de älsfande, till
 dess emot slutet det kalla praktstycket får mera inner-
 lighet, genom begagnande af Romeos och Julias
 morgonamtal hos Shakespeare. — Det tydes som
 skallden i denna romans welat hwila sig, för att åter
 uppträda i hela sin skaldestyrka i det åttonde
 stycket: Afskedet, en elegisk scen, och i det nion-
 de: Jugeborgs Klagan, en långtansång, der
 hwarje ord sprunget från hjertat, går till hjertat
 och, spjändet det med den wemodigaste förtjusning,
 frampräpar ur hgonen ljufwa tårar. — Förlän i en
 hel annan tonart, rafft, bestånd och liflig, utmärkes
 den tionde romanen: Frithiof på Hafwet, af li-
 ka förtjenst, och detta omdöme gäller äfwen om den
 elfte: Frithiof hos Anga ntyr. — Ett stort konst-
 stycke är tolfte romanen: Frithiofs Återkomst,
 i hvilken det berättas om uppbrännandet af Frithiofs
 gård och om Jugeborgs bortgiftande, emedan man här
 till och med i sjelfwa werstücken förnimmer huru wred-
 den wäker hos den förolämpade klänwen. — Så för-
 beredes den trettonde: Walders Wål, i hwi lken
 ett ganska swårt thema war att behandla, ty det må-
 ste wara ganska wansfeligt att bringa till poesi nå-
 got så obehagligt, som denna tröstscen, der, midt
 in i templet, kungen blir slagen i ansigtet med en
 penningepung och Gudabilden rånas. — Hr Legnéer
 har wisserligen deraf gjort allt hwad gdras kunde,
 ehuru det hela är mera bullrande än af djup effect.
 — Så mycket förträffligare är den fjortonde: Frithiof
 går i landsflykt. Den egna ton af hån öfwer

det i sig sjelft lumpna i föremålen, som han för-
 stört, af saknad likwål af dem och af fasa öfwer
 hwad han gjort, är, i dessa forta, oroliga och ill-
 wål så harmoniska werfer mästertligen uttryckt och dra-
 icke blott ett nödwändig utbrott af Frithiofs egen
 character, utan tillika en oundwiktig känsla hos en
 hwar som warit i samma beägenhet som han. —
 Mellertid omwerlas detta ganska lyckligt, af den räk-
 ningen af Heiges färinga försök att förskrä-
 konom, samt af det rörande Farwål han uttalar vid
 slutet, en reminiscens af Child Harold's affedsfång
 hos Lord Byron. — Med denna romans war teck-
 ningen af Frithiofs ungdoms gläde och ungdoms
 ostuld fullbordad; i den ypperliga femtonde roman-
 sen: Wikingabalk, är öfwergången till den något
 swärmodigare tonart, som hans skaldkänsla framstäl-
 lat, och som så hänförande ljuder från romanse-
 ne 16—20: Frithiof och Björn; Frithiof
 kommer till Kung Ring; Isfarten; Fri-
 thiofs Frestelse och Kung Rings ödd, i hwi
 ka skallden använt hela rikedomerna af sin förmåga,
 samt till och med en af Lidners stöfnaste utskrif-
 ter ("Som röda norrsten måla de snöbetäckta fält-
 tegnéer. — "Som de röda norrsten måla, snö-
 täckta fält med blod." Lidner), för att säkert träff-
 hjertat och tjusa inbildningen, och bland hwi lka
 då Frithiofs Frestelse utmärker sig genom en
 artig uppfinning, innerligt uttryck och en fulländad
 poetisk diction. — Den 21 romanen åter för-
 mig ensamt märkwärdig genom försöket att till-
 wårt språk det gamla Isländska Fornyrbdalag.
 den tjugwandra: Konungawälet, har man en
 reflex af den förra hälstens raffare stämning, till
 tecken att försoningen stundar. Till den förberede-
 sig Frithiof på sin faders hög i den afswarliga
 stöfna tjugotredje romanen, hwaremot sjelfwa För-
 soningen tecknas i den tjugufjerde, också ett ganska
 wackert, men, nog uttänkt stycke, genom Walders
 Prestens allt för långa och kanske nog mycket sop-
 sticerande katechisering.

Af denna min omständliga redogörelse för wo-
 met, torde du, Bästa Julia! finna skäligt, att jag
 drager det tota omdöme såsom resultat, att ehuru
 Frithiofs Saga wäl icke kan gälla för ett alldeles
 selfritt skaldestycke, är detta lefnadsglada ungdoms-
 qwäde att sätta bland det aldragsärligaste wär
 tion i artistiskt wäg frambragt, och wäl egnadt
 tolkad af en öfward skalddinns hand, bereda wäl
 Germaniska stamförwandter till erkännande af hwad
 Sveriges Sångmod förmår att lemna.

2. Hammarsjöskåb.

Stockholm, 1826.
 Tryckt hos Holm & Carlsson.

R o m e t e n.

N:o 10.

Ebrdagen den 4 Februari 1826.

Jurikes Nyheter.

Stockholm. Det berättas såsom säkert, att första Expeditions Secreteraren Bernhard Beskow blifwit antagen till Hand-Secreterare hos H. K. H. Kronprinsen.

Det lär nu vara afgjort, att ett Lussläger af omkring 10,000 man kommer att sammandragas å Ladugårdsgården nästa sommar. Möjligen kommer då det första förslaget att göras med ett nytt promianteringsföretag för Svenska Armén; förslaget, såsom vi hört sägas, af Herr B. Pr. Billberg.

Recension.

Anteckningar öfver Egyptens Handel och dess Naringars tillstånd, jemte reflexioner öfver nordiska handeln med Egypten, åren 1822, 1823 och 1824, af G. E. Lundstedt. Stockholm, hos Scheutz 1825, 8:o.

Sådan är titeln på en wid slutet af förlidet är utkommen bok, förtjent af den högsta uppmärksamhet, icke blott emedan den är den första i sitt slag, som Svenska bokpressen lemnat, utan och detsamma att den i en ganska jemn och behaglig stil meddelar en samling af — efter allt utseende — tillförlitliga under-
rättelser om Egyptens närvarande tillstånd, intressanta för hvarje bildad läsare, men isynnerhet för handlande af högsta wigt. Så ser man här i sin samma dager den nu regerande Egyptiska Paschan Mehemet Mis åtgärder, af andra dels öfverdrifwit

loffagda, dels djupt nedfatta. Önekligen har han gjort mycket för sitt lands kultur, och redan lagt god grund för kommande tidens wälmåga, hwilket kan slutas deraf, att i Egypten nu mera råder öfverallt ordning och fullkomlig trygghet; deraf att detta land som förr med möda kunde lasta 60 a 100 små briggar, för det närvarande knappast på 1000 egna stora handelsfartyg kan rymma alla sina, för egen förbrukning öfverflödiga inhemska producter; deraf att då landet fordom snarare förhärjades än försvarades af några wilda mammeluckhopar, har det nu en disciplinerad här af 30,000 man och en brigsflotta af 50 seget; deraf att då t. ex. wid Fransmännens infall i landet, dess naturliga rikedom låg oförädlad och obegagnad, finner man nu i dess städer stora fabriker och på landet fält odlade, äfwen med fremmande länders ömtåligare wårter. Men å andra sidan har han utfört dessa wärk fullkomligen som en rå obändig Turk, den der, såsom de med penningar, welat framwinga allt på en gång, och hwad ei fort gifwit en omätlig winst har han sedan lemnat till sitt förfall. Dersåre har han och jemnt wärit i behof af penningar, för hwilkas sammanbringande han med odrägliga påtagor alldeles nedtryckt sina tre millioner människor, så att de i stället näst utbetala årligen omkring 34 millioner Rdr Sw. Dio. — Dock, till en närmare beskänning af hwad denna bok innehåller, torde följande tjena. Efter en utwedling af Egyptens gynnande läge för handeln, meddelas en kort öfversigt: 1) af landets handelshistoria från de äldsta till närvarande tider; 2) af de warar, hwilka finnas i tillräcklig mängd för att från Egypten utsläppas; 3) af det sätt på hwilket handeln i och öfver Egypten drifwes, samt af de anstalter som till dess befordran blifwit widtagna; 4) af Egyptens statsinkoms-

fier år 1823; 5) reflexioner öfver nordiska handeln med Egypten samt öfver möjligheten att mellan Egypten och Skandinavien öppna en direct gemenskap, och slutligen sex tabeller utvisande inköpspriset af ättilliga Egyptiska waror i början af året 1824; försälningspriset på Swenskt jern i Egypten wid samma tid; exporten af Egyptiska producter under år 1823; huru många skepp som afgått från Alexandria år 1823; hvilka waror ärtigen komma från Stigjar, Yemen, Ostindien och Afrika; och ändtilligen, Egyptens production år 1823.

Den genom detta sakrika verk om vår litteratur så högst förtjente författaren, är Capitain wid Flottans Generalslab, och har, under ett treårigt vistande uti Egypten, varit i stånd att inhemta under rättelser om landets tillstånd, af hvilka flere saknas åtminstone i de mest bekanta resebeskrifningar.

— + —
C a i n.

(Efter Lord Byron *)

Första Acten.

Scenen I.

Landet utanför paradiset. Soluppgång. — Adam, Ewa, Cain, Abel, Abah, Zillah, samlade bring ett offer.

A d a m.

Gud! ewig, allwis och oändelig,
Du som, då mörker war på djupet, skapte
Ljus öfver watten med ett warde! — Hel!
Hel, Jehowah! med ljusets uppgång, hel!

E w a.

Gud! du som nämde dagen, du som skilde
Från dagen natt, tills då förenta ewigt,
Du som från wägen wägen skilt, och nämnt
Den ena delen: firmamentet! — Hel!

A b e l.

Gud! du som elementerna har bildat,
Jord, watten, luft och eld, och som med dagen
Och natten, och de werldar som de lysa,
Som de bestugga, skapte wareser
Att njuta dem och älska dig. — Hel! hel!

A d a h.

Gud, Ewige! du alla wärens fader,

*) Denne ryktbare författare är så ofta hos oss omtalad, att man trott sig göra flera läsare en tjänst, då man, såsom prof på hans skaldeart, lemnar en churu fragmentarisk öfversättning af ett utaf hans mest berömda arbeten.

Som skapte dessa dina bästa werk,
Att älskas mer än alla — utom dig,
O! låt mig älska dig och dem. — Hel! hel!

Z i l l a h.

O, Gud! som allt wälsignar, skapar, älskar,
Men tillåt ormen smyga in och drifwa
Min fader ur det sädna paradiset,
Härefter fräls oss ifrån ondo! — Hel!

A d a m.

Förstfödde, Cain, hwarför är du tyft?

C a i n.

Hwad skall jag tala?

A d a m.

Bedja.

C a i n.

J ju bedit?

A d a m.

Ja, och wår bön war brinnande,

C a i n.

Och tydlig,

Jag hörde Er.

A d a m.

Så Gud will, tror jag.

A b e l.

Amen!

A d a m.

Men du, förstfödde, bröjer tigande.

C a i n.

Det bättre är, att jag är tyft.

A d a m.

Hwarföre?

C a i n.

Jag intet har att bedja.

A d a m.

Ej att tacka?

C a i n.

Nej!

A d a m.

Har du ej lifwet?

C a i n.

Måste jag ej dö?

E w a.

Äh, frugten af wårt olycksträd begynner
Att falla,

A d a m.

Och wi måste berga den.

Gud! hwi planterade du kunskapsträdet?

C a i n.

Hwi plockade Ni ej af lifwets träd?

Ni hade trofsat honom.

Abam.
O, min son,
Ej småda; dessa äro ormasord.
Cain.
Hvarföre icke? Ormen talte sanning
Det var ju kunskapens och lifswets tråd?
Är kunskap icke god? Är lif ej godt?
Hur är då lif och kunskap åter ondt?

Ewa.
Min Son! du talar, liksom jag i synden
Förn du war till: låt mig ej se förnyadt
Mitt elände i ditt. Jag ångrat har.
Låt mig ej se min försting åter falla
I samma snaror, utom Edens murar,
Som inom Eden störtat hans föräldrar.
War nöjd med det som är. Om wi så warit,
Lifsfreds och du nu wore. O, min son!

Abam.
Wår bön är nu fulländad, låt oss gå
Hwar till sitt arbete, ej tungt, ehuru
Nödwändigt; ung är jorden, skänker wänligt
Mot ringa möda fina frukter.

Ewa.
Cain!
Min Son! se fadrens undergifna fromhet,
Och likna honom.

(Adam och Ewa gå)

Zillah.

Will du ej, min broder!

Abel.

Hwi skall du bära detta moln på pannan,
Som är till intet nyttigt, blott att wäcka
Den högstes wrede?

Abah.

Cain, åskade,

Ser du och märkt på mig?

Cain.

Nej, Abah, nej!

En liten stund blott will jag ensam wara.
Sjukt är mitt hjerta, Abel; dock det finner
Wäl tugn. — Gå du förut, jag kommer snart.
I äfwen, Syster, bröjen icke qwar;
Er ämna omsorg bör ej kallt beswaras,
Jag följer eder straxt.

Abah.

Om ej, så kommer

Jag åter hit, att söka dig.

Abel.

Guds frid,
Guds frid med dig, min bror!
(Abel, Zillah och Abah gå)

Cain. [ensam]

Då detta är

Lif! — Arbete! och hvarföre? — Emedan
Min far sitt rum i Eden ej behållit.
Hwad skuld har jag deri? — Jag ofödd war,
Wad ej att födas; ålskar ej det tillstånd
I hwilket födseln bragt mig. Hwi gaf han
För ormen och för qwinnan wifa? Eller
Hwi lider han? Hwad ondt war då deri.
Planteradt trädet war; hwi ej för honom?
Om ej, hwi sattes han der trädet warte
Så skönt i Edens midt? — Ett enda swar
På dessa frågor gifvs: "hans wilsa war det,
Och han är god." — Hur wet jag det? Emedan
Han allmagt har, är han nödwändigt allgod.
Af frugten dömmar jag, — och den är bitter —
Som jag skall spisa för en annans fel.
Hwem kommer der? Till skapnad lik en engel
Men af en dystrare, en sorgfull uppsyn
Ett underwåsen: hwarför darrar jag?
Hwi frukta honom mer, än andra andar
Som jag ser dagligt swänga sina ädswård,
Framför de portar, der jag ofta smyger
I skymnings timman, att en skymt så skåda
Af Paradiset, mitt förswunna arf,
Förn natten sänkes på de stängda murar,
På ewigt gröna träd, hwars kronor winka
Från wallar af cheruber wårnade?
Ej båswardande för dessa englars eldswård,
Hwi darrar jag för honom, som der nalkas?
Dock mächtigare synes han än dessa,
Ej mindre härlig: — likwäl mindre skön
Än han har warit, eller wara kunde: Sorgen
Af hans öddlighet tycks hälfsten wara.
Finns sorgen äfwen utom menckolifwet?
Han kommer.

Lucifer.

Öddlige!

Cain.

Hwem är du, ande?

Lucifer.

Andarnes Herre.

Cain.
Är du det, hwi kan du
Dem lemna, och med stoftet gå?

Lucifer.
Jag wet
Hwar stoftets tanke, känner med och för Er.

Cain.
Du mina tankar wet?

Lucifer.
De äro allas,
Som wåga tänka. — Ditt oddbliga
Inom dig talar.

Cain.
Mitt oddbliga?
Ej detta gafs oss weta; lifwets tråd
Ffrån oss slängdes af min faders dårskap.
Men kunskapstrådet, genom modrens lysnad,
För tidigt njöts; och all dess frugt är ödden.

Lucifer.
Man dig bedrog; du leswa skall.
Cain.

Jag leswer,
Men för att ö, och, leswande, se intet,
Som ödden hatwård gör.

Lucifer.
Du leswer och skall ewigt leswa; tänk ej
Att jorden, som ditt yttre bildar, är
Ditt wäsen; det skall fly, men du förblifwa
Ej mindre än du är.

Cain.
Ej mindre, hwar för?

Lucifer.
Kanhända skall du bli wår like.

Cain.
Och I?
Lucifer.

Wi äro ewiga.

Cain.
Och sälla?
Lucifer.

Och mäktiga.

Cain.
Och sälla?
Lucifer.

Nej: är du det?
Cain.
Sag lyftlig? mig betrakta!

Lucifer.
Arma mitt?
Och du dig påfär wåra ofäll, du!

Cain.
Sag är: — och du, med all din magt, hwad är?

Lucifer.
Sag wille war han, som skapte dig,
Sag skulle ej dig skapat hwad du är.

Cain.
Må! lif en Gud du syns.
Lucifer.

Sag är det ej:
Sag blef det ej, — will nu ej annat wåra,
Än hwad jag är. Han segrat, han regere!

Cain.
Hwem?

Lucifer.
Han, som skapte Adam, jorden,
Cain.

Himlen,
Och hwad som deri är. Så har jag hört
Hans englar sjunga, och min fader tala.

Lucifer.
De sjunga, tala hwad dem ålagdt är,
Att icke blifwa det som jag, som du är:
Af andar memnifor.

Cain.
Och det är?
Lucifer.

Själur,
Som wåga nyttja sin oddblighet,
Som wåga le den mäktige tyrannen
I ansigtet, och säga honom att
Hans onda ej är godt. Om han har gjort oss,
Så säger han, — jag wet ej, tror det ej —
Kan han dock ej tillintetgöra oss.
Oddbliga wi äro! Så han wille,
Att han må plåga: — må han! Stor han är,
Men i sin storhet icke sällare,
Än wi i qwalet. Godheten ej hade
Det onda skapt, hwad annat har han gjort?

R o m e t e n.

N:o II.

Onsdagen den 8 Februari 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. I går, li. omkring 5 på morgonen uppdades wärdet å Södermarken i en Träbyggnad, tillhörig Herr Doctor Dubost och bebodd, såsom det berättas af hans Trägårdsmästare med dess hustru och tvåanne barn, hvilka alla omkommo i lågorne. Flere olika rykten äro utspridda om eldens uppkomst. Nåtta orsaken lärer otvifvelaktigt utränas wid Poltsförhören. Smellertid kunna wi icke underlåta att omtala, det oblygga tecken till wäld, som wi seltwe sett å den döda Trägårdsmästarens kropp. Det upptäcktes nämligen: att ett rep war hårdt lindadt trenne hwarf omkring hans hals och bakfull starkt tillnutet; hwarförutan ett lakan war bundet öfwer hufwudet. De öfriga döda kropparne woro af elden till en stor del förbrända.

Recension.

Ecclesiastisk Tidsskrift till Läsnings för Prester; utgifwen af C. G. Rogberg och S. M. Winbom. Första Häftet. Upsala, Palmblad & C. 1825. 128 sid. 8:o.

Ättilliga förskil hafwa hos oss blifwit gjorda, att med tidsskrifter ferskildt egnade åt wisa medborgarellärer, t. ex. för jurister, läkare, prester, m. m., underhålla smaken för grundliga studier, och befördrå wärdare fortgång på wetsenskapens bana; alla hafwa likwäl hittills varit nödsakade att upp-

höra i brist på afnämare. Allt dock äfwen dylligt företag kunna hafwa framgång så snart de riktigt utföres, derom gifwer subscribent förteckningen å närwarande Ecclesiastiska Tidsskrift ett glädjande bewis. Utgifwarne hafwa också redligen hemdat sig att motswara detta förtroende. — Första Häftet, det wi hafwa framför oss, innehåller: 1) Förord, i hvilket Utg. tillkännagifwa sitt syfte med deras tidsskrift, neml. att bibehålla bland rikets prestskap "i alligt sinne för all ädlare litteratur, isynnerhet den religiösa och theologiska, samt werksamt deltagande nit i Kyrkans angelägenheter". Och såsom uppmuntran härtil meddelas underrättelser om den mängd theologiska och ecclesiastiska tidsskrifter, hvilka hos våra protestantiska trossförwandter för närwarande utkomma. — 2) Inledning till lämnedom af de theologiska Wetenskaperna, en sammandragen öfversättning ur Bertholdts theologische Wissenschaftskunde. Meningen är att här meddelas underrättelser om de wigtigaste hjelpredor för inhemtandet af theologiens hjelpwetenskaper: a) helig Lingwistik, b) Hermeneutik och Exegetik, c) biblisk Psagogik och d) Kritik. Denna afhandling är icke fulländad, utan skall i de följande häften fortsättas. — 3) Historisk Uppsats om bruket af orden: Nationalismus och Supranaturalismus. Afstygen med denna uppsats är icke annan än att historiskt, allt efter som de af författarne blifwit använda, bestämna betydelsen af de båda termerna Nationalism och Supranaturalism; icke att anställa någon wetenskaplig jemförelse mellan de båda motsatta äfstyger, som med dessa termer betecknas. En wida grundligare afhandling öfwer detta ämne, ehuru mera i sednare afseendet, läses i Wiener Jahrbücher der Literatur, Bd. 9 och 10, med anledning af Kähners skrifter: Supra-

naturalismen und Nationalismen in ihrem gemeinschaftlichen Ursprunge, ihrer Zwietracht und höherer Eintracht. — 4) Om tillsättande af Prestsvisor. Efter en historisk öfverfikt af sättet huru dermed fördom förhållits i Sverige, granskas och förkastas alla de grunder man anfört att förswara det brukliga walsättet. Flera än de här upptagne skulle dock kunna anföras till förswar för detta walsätt? Derpå skärskådas det år 1825, af en särskild för detta ämne tillförordnad committé, uppgifna förslag, till en ny förordning om Prestwal; och slutligen meddelas här ett nytt, enligt hwilket det skulle tillkomma consistorierne att tillsätta alla kyrkoherdar och och capellaner i de consistoriella gällan. Skålen mot detta sednare ligga så öppet tillhands för en svar, som har minsta erfarenhet huru det wid svisors tillsättande i consistorierne plågar tillgå, att wi anse deras upptagande öfverflödigt, likwäl under förbindelse att genast framskälla dem, i fall wi dertill skulle uppfordras. — 5) Utländsk Litteratur: Forta men ändamålsenliga underrättelser om de nyare, utgifwarne bekantblifne tyska skrifter i biblisk Exeges och Kritik, Dogmatik, Philosophi, Dogmes och Kirke-Historia samt Pastoral-Theologi. Denna artikel kemmer att i alla häften blifwa stående. — 6) Ecclesiastiske Handlingar. Meningen med denna äfwen stående artikel, är att meddela, tid efter annan, flere hittills ötryckta Förordningar, Utslag, Skrifwelser, etc. i ecclesiastiska ämnen.

Uppriktigt önskas att denna tidskrift måtte rasst fortsättas.

Strödda Reflexioner

med anledning af den tillförordnade Committé-en till Revision af Rikets Lärowerk.

Genom flere andra tidningar är det bekant, att Kongl. Maj:it i nåder tackts tillförordna en committee af några och trettio personer, — med hwilka Argus redan företagit en mönstring, — till utförande af en allmän och fullständig granskning af våra så högre som lägre lärowerks närwarande skick, och deras deraf härstylande tjenlighet för sitt ändamål, samt att, med anledning af denna undersökning, uppgöra förslag till en framtida förbättring. Swar

och en som gjort sig klart, att det är och måste vara statens lödliga lyfte, att finaningom tillwägagångna en högre, djupare och mera harmoniskt ordnad bildning bland sina medlemmar, måste anse det närwarande för ett af de allra viktigaste ämnen, på hwilka administrationen kunnat wända sin uppmärksamhet. Anledningen härtill gafs af rikets sednast församlade ständer. Då, till följe af ärfviliga mot de militära undervisnings anstalterna anförda anmärkningar, underdånig anhållan till Kongl. Maj:it blef besluten, om en remission af desamma, wärdtes på riddarhuset af Capitain Hohenhausen det förslag, att härmed skulle förenas en sådan af de civila lärowerken och framför allt af uniwersiteterna. Motionen remitterades till Economic- och Statsrådsstyrelsens behandling, och öfwer den aflemnades ett Betänkande, — i hwars författande man, under riksdagen, ansåg Biskopen Dr: Ringård hafwa haft den betydligaste delen — enligt hwilket nämde förslag förkastades, såsom onödigt och otienligt. Häremot uppfatte Öfwerstieutenanten G. Hjerta en ganska wäl skriven, fastän här och der, i wissa mindre betydliga omständigheter, något ensidig särskild mening, hwilken bifogades Betänkandet. Då nu detta mål i Ständerna förefom, blef Betänkandet inom Presteståndet nästan utan discussion, godkändt och således förslaget ogilladt, hwaremot likwäl Biskopen Dr: Almqwist sig kraftigt reserverade. I Borgareståndet talade för förslaget, och således till ogillande af Betänkandet, Hr Hagander, med hwilken Herrar Egge, Ståhle och Ehinger instämde; till bifall för Betänkandet och således till förkastande af motionen, uttrade sig deremot Herrar Ulberg och Lagerstrand. Målet måste afgöras med wotering, och då blef Betänkandet, af 23 Ja mot 12 Nej, godkändt; mot hwilket pluralitetens beslut Herrarne Ståhle och Bagge reserverade sig. Från Ridderskapet och Adeln, äfwen som från Bondeståndet, blef Betänkandet till ny behandling återremitteradt. Då desamma derefter återkom, hade det undergått en fullkomlig omarbetning, i det att Utskotten, — efter ärfviliga skänsor till dem, som icke ansett allt wid våra uniwersiteter för det närwarande förtjena beröm, — slutligen, ”emedan, som det hette, så många tyckas wänta stora och wiktiga resultat af den föreslagna revisionen”, tillstyrkte att den på förskd måtte blifwa widtagen. Wid målets slutliga behandling inom riksständerna, widblefwo Preste- och Borgarestånden sina

en gång fattade beslut. Ridderskapet och Adeln åter, efter häftig debatt, under twifwen Herrar G. Hjerta, Dalman, Edersehdld, Munk af Rosenshdld, Riben och Hammarshdld talade för angelägenheten af en sådan reuision och det derföre till bifall å det sednare Beräkandet, men Herrar Hartmansdorff, Lagerhjelmer, Bergstedt och Adlerbeth deremot, samt efter anstald wotering, bestod, att hos Kgl. Maj:it i underdånighet anhålla, det en fullständig reuision af hela rikets underuisingerwerk, i ett sammanhang måtte anställas, — och i detta beslut insände till alla delar äfwen Bondeståndet.

Sådant är i korthet det historiska af frågans första wäkande och utuveckling, hwaraf torde inuientas, att den icke — så som man myndigt förde yttras wid slutet af sista riksdag — war ett påfund blott af nyhetslystna fendirikar på riddarhuset, utan att den ej saknade medhållare inom något af riksstånden; och twiswelsutan war det äfwen i anledning här af, som Kgl. Maj:it på densamma tållts fasta nådigt asseende.

Då motionären icke närmare bestämt sitt förslag, war det egentligen Schwertlieutenant Hjertas omsländliga referuation, till hwilken samtliga talare inom riksstånden refererade sig, och det är således egentligen ur den, som man har att hemta kunskap om ständernes mening, med deras yrkande af en slikt reuision. Det blir då klart, att för detsamma alldeles icke legat till grund någon slags owilja mot våra uniuersiteter, utan twertom ett warmt nit för deras bästa. Man har blott önskat att få utredt, huruvida den wid dem öfliga lærmetoden werkeligen är den tjenligaste, samt på det ansvarliga och grundliga sätt anuändes, som ändamålet fordrar, eller om icke dessa gamla inuättningar också något lidit af tidernas inuflytande, och om ej närwarande behof äska andra eller förändrade metoder än 15:de och 17:de seklerna. Skulle underuisingen i allt utuälla gynnansamt för uniuersiteterna sådana de nu äro, önskade ständerna blifwa sågnade med underuättelse derom; skulle åter änskilligt behöfwa öndas, förmodade man, att af dem hwilka grundeligen underuött förhållandet, de bästa förslag till förbättringar skulle kunna uppödras, och derföre önskade man att, i nämnde händelse, dessa förslag måtte blifwa framslådde till konungs och ständers gemens

samma föröfning. Annat war och är icke meningen med dessa påminnelser om wigten af närwarande reuision, dem uniuersiteternas så kallade wänner framslåt såsom så stentliga mot all grundlig lärdom och så förödrande för densamma. Vår regering, med sin warma och upplissa omsorg för allt som kan tjena till såderneslandets bästa, har dock icke sett saken ur dessa nämde wänners synpunkt, utan werkligen beslutat tillsättandet af en committé, hwilken under Hans Kongl. Höghet Kronprinsens öfwerinsende, skulle ansålla den önskade reuisionen, och sedermera nu utnåmt de personer, af hwilka den bör bestå.

Då antalet af dessa personer är nästan för stort, — hwilket likuäl är en fördel, när en gång resultatet ska dragas af redan samlat och ordnad facta, — för att möjligtwis in corpore kunna föröfoga och igenomdrifwa de underuisingar, eller upplasta alla de äfgifter och meningar öfwer ämnet till allsidigt betraktande, som till en förberedelse erfordras, wore det wigtigt att saken offentlig, på sersådigt sätt, slårslåades, och är det derföre man äfwen här tager sig friheten, att derom yttra sig.

Efter vår tanke måste det blifwa committeeens ögnamärke wid alla dess underuisingar, att afsödra huruvida uniuersiteterna i deras närwarande ståt, fullt eller i det närmaste motuara sitt ändamål. Men dessödrinnan bör bestämt afsödras, hwilket detta uniuersiteternas ändamål werkeligen är, och här om bestämma sig, för det närwarande, meningarne starkt delade, i det att då somliga anse högstolorna ännade endast till danande af egentlige lärde, wisa andre hafwa dem herrastade som ett drifhus för statens blifwande embetsmän. I sådan händelse torde det wara bäst att på historisk wäg söka twisefrågans beswarande, då det är under tidernas fortgång, som namnet uniuersitet uppkommit och fått sin tillämpning. Wid sin första uppkomst wore uniuersiteterna fria föreningar af lärde till wetenskapernas, förnämligast Romerska lagkunskapens samt Skolastiska theologiens och filosofiens widare upparbetande och utbredande. Till en början satte sig så uäl statens som kyrkans högsta magt mot dessa föreningar; men efter hand inuende hwad fördelar af dem kunde hemtas, drogo de dem under sitt wälde. Dermed upphörde uniuersiteterna att wara fria inuättningar och listelser, samt blifwo af regering

garne beslutade och underhållne, till att bereda undersåtarne fördelarne af wetenskapernas ljus, och då nämnde regeringar insågo wigten af att deras embetsmän deraf gjordes delagtige, stadgade de, att en hvar som wille bereda sig att med tiden blifwa sådan, skulle förut besöka uniwersiteten. Här af synes således, att man ursprungligen alldeles icke hade någon annan åsigt af Högskolorna, än att de beständes till befordrande och spridande af tidens högsta wetenskaplighet, samt att statens blifwande embetsmän, då de här i deltog, måste råta sig efter uniwersiteternas stiel och bruk, icke i motsatt fall dessa efter tjenstemanna ämnenas lågst uträknade kunskaps behof och önsningar. Så widt wi kunnat erfara, är det endast wid de Swenska uniwersiteterna, som ett dylikt statsbeqwämlichets intresse tagit öfwerhand och införd dessa små partiella, så kallade embetsexamina, för hvilka det varit bestämdt, med huru stor portion af verklig kunskap en statens embetsman wid domares cancellie och kammarwerken, möjligen skulle kunna nödhjelpa sig. Då nu dessa gansta små portioner snart kunna inhämtas och sagde embetsamina snart absolweras, följde deraf att omogna gossar hastigt utgingo från uniwersiteterna, liksom förpassade till inträde i statens tjenst. Men när man nu började känna hela wärdan och obehaget här af, widtog den utwägen, att föreskrifwa det en wif tidslängd måste förflöta emellan några owilkorligen påbudna förberedelser och sjelfwa examen, hwar igenom den mest träffande likhet med handwerkskrånas på förhand bestämda lärlinges och gesälltids uppkom, utan dock att det med denna inräkning af sistade goda ernåddes. Ty om man än dermed kunde nödga en student att en wif tid wid lärosätet wara inskriswen, innan han fick taga examen, kunde han dock dermed icke tvingas, att använda denna tid till grundeliga studier, så framt han ej sjelf hade håg dertill.

(Forts. e. a. g.)

— — —
M n m å l a n.

Den Tyska öfversättningen af Frithjofs Saga är nu fullbordad, och i Berlin lagd under präßen. Öfversättarinnan Amalia von Helwig född Imhoff, har längre tid med outtröttelig stiel, ar-

betat der på, för att, med fullgörande af alla fördringar wid en ren, ledig och stönbitad poetisk diction, återgifwa originalet med den största trohet och i des egnat wersformer. Den berömda Skaldinnan önskar att genom en tolkning wärdig originalens öfversjensker, gifwa Tyskarne ett fördelagtigt begrepp om den nations språk och witterhet, bland hwilken hon framleswat många glada år; och hwilken hon så innerligt älskar. Hon har därför rådfört icke blott flere Swenske litterateurer af hennes speciela wärner, utan äfwen författaren Biskop Tegnér sjelf, öfwer det rigtiga uppfattandet af originalens mening. Desutom har hon tid efter annan uppläst delar af sin öfversättning för blidade Tyskar på äfskilliga orter och af äfskilliga klasser, samt öfwerallt dermed wäckt bifall och förtjusning. Huru djupt intagen af denna Swenska dikt den store F. W. von Goethe blifwit, har han gjort offentlig bekant. Men Friherrinnan Helwig har äfwen tre nio serskilda gånger föredragit sin öfversättning för de yngre ledamöterna af det Preussiska Kongl. huset, och huru högt den har behagat desse höga personer hafwa de tillkännagifwit genom en subscription på 80 exemplar. Upplagan, utförd så nitid som Berlinska typographien förmår, blir några ark starkare än Swenska originalet, emedan öfversättarinnan bifogat anmärkningar till upplysning af äfskilliga poemet förefommande mythologiska ämnen. — Att detta werk såunda utfördt, kan anses såsom en gärd hemburen åt Swenska nationalsåran, förmodar man med stiel att äfwen Swenska witterhetsälskare gerne skulle önska att af den öfversätta Frithjofs Sagan äga exemplar, och därför är subscription på densamma öppnad å den bokläda der detta blad utgiswes. Då öfversättningen ännu icke är färdig tryckt, kan priset ej noggrannt bestämmas; men lönar icke betydligt att öfversätta hwad originalet här således kostar. — På det att subscriptionslistan må kunna hinna till Berlin, innan tryckningen är fullbordad, kan subscriptions tiden icke utsträckas längre än till trenne wendor, från denna dag beräknad.

— — —
Stockholm, 1826.

Tryckt hos Holm & Carlsson.

R o m e t e n.

N:o 12.

Fördagen den 11 Februari 1826.

Snrikes Nyheter.

Stockholm. Vi hafwa redan, i vårt blad, omtalat ett Lustläger som instundande sommar skulle sammandragas å Ladugårdsgården. Detta berättade vi då endast såsom ett rykte. Numera läser det vara afgjort, att ett sådant läger kommer att ega rum och de Regimenten, hvilka dertill blifwit beordrade, sägas vara: Upplands, Södermanlands, Westmanlands, Helsinges och Da-Regementerna, Lif-Regiments-Brigaden, Smålands Dragoner och Kongl. 2:dra Lifgardet.

Efter Spektaklets slut förblidne Thorsbogs afton, hiesades, på Spectatorernes begäran, rideauen och Herr Almids framkallades, samt hälsades med stora bifallrop. Detta sått att tillkännagifwa en högre grad af bifall, icke owantigt på de fleste ställen i andra länder, är här alldeles nytt och väckte derför mycket uppteende. Denna gång war det otwifvelaktigt en rättwis hyllning åt talangen. Vi önska att det alltid måtte så förblifwa och icke i framtiden urarta till ett tomt smicker för ett eller annat Theaterpartis gunstlingar.

Strödda Reflexioner

med anledning af den tillförordnade Committéen till Revision af Rikets Lärwerk.

(Fortf. fr. N:o 11.)

Helst skeddheten i påbudet om de uti föregående Nr omtalade små embets examina, torde lätt af en hwar inses, äfvensom huru tidsförströande för professorerna det ättiggandet måste vara, att i dessa så

fällade tjenstemanna ämnen inndta deras små föreskrifna läror, och sedermera pröfwa och undersöka huruvida de lärt sig dem. Häraf skall nådwardigt följa, icke allenast att professorerna sjelfwa utträtas och mista hägen för all högre wetenskaplighet, utan äfwen att de ynglingar som med afswar willa egna sig derät, hindras, undantränges och försummas; ty till råga på det onda hör äfwen, att de betydligaste exira inkomster härflyta från dessa embets examina. Det wore alltså önskligt, att den tillförordnade commiteen täcktes till pröfning företaga, om ej ofständigade små pröfningar borde alldeles afläggas, och wid universiteterna inga andra anställas, än de fyra facultetens examina, genom hvilka man blir berättigad att creeras till theologi-, juris- och medicins-doctor, eller philosophi-magister. Det wore wisserligen allför strängt att påbjuda, det en hwar som wille ingå såsom auskultant i HofRätterne eller blifwa pastorsadjunct på landet, skulle förut wara juris- eller theologi-candidat eller licentiat; sådan har också alldrig varit vår mening, utan tro wi, att dessa högre lärdomsprof böra owilforligen afläggas endast af dem, som i dessa wetenskapyer söka att blifwa lärare. Men då man gör sig reda för de kunskapsämnen, uti hvilka i den så kallade philosophiska kandidat examen afläggas prof, befinnes att dessa omfatta just dem som till en allmän humanistisk bildning erfordras, eller sådant, i hvilka man kan hafwa rätt att äska det hwarje bildad man icke bör vara okunnig. Obillig wore kanske således icke den fordran, att de som willa inträda i statens tjenst, owilforligen måste hafwa undergått philosophi-candidat examen. Den som har sig besatt den så kallade examen artium, hwilken t. ex. wid Köpenhamns universitet måste af alla embetsmannas ämnen, undergå och som i det aldru närmaste

Kopbo

går upp mot hvad wid våra universiteter heter
philosophie candidat examen, skall säkert medgifwa
att det icke är för hårdt att fordra denna, så vida
det ej skulle kunna bewisas — Iwarom wi twifla —
att man icke får begära af Swenska ynglingar, hvad
af Danska kan presteras. Till följe af en sådan för-
fattning skulle äfwen det goda följa, att ynglingarne
något mera mogna inträdde i embetswerken, och äf-
wen kunde ett återhåll förhånda winnas för det
öfwerlopp af tjenstfölkande, hwaröfwer det ofta klä-
gas, utan att man behöfde widtaga några alltid för-
derliga och oförlörliga förbuds författningar, be-
räknade af afhjelpa Sjöbåtens trångnål.

Å andra sidan kan fråga uppstå, om det ej ännu
wid våra universiteter ärliga känningar af
deras första uppkomstid, hvilka, utan att dermed
träda i själwa ideen för dessa inrättningar för nära,
med afseende på wetenskaplighetens numera wunna
ståndpunkt, skulle kunna borttagas eller förändras?
Sådana finner man onekligen i wisa academiska bruk
och sedw nor, såsom t. ex. i det latinska chris-
tandet, disputationens författandet och disputerandet.
Der är bekant, att universiteterna wid sin första upp-
komst, ifrån egnade sig åt upparbetandet af den Sko-
lastiska filosofien, äfwen som att det latinska föres-
draget war för densamma så utelutande nödwändigt,
att en strängt Skolastisk afhandling omöjligt på an-
nat språk än latin kan författas. Desså undergräfs-
des Skolastiken starkast deraf, att wetenskapliga ämnen
bedrjades på de särskilda ländernas modersmål behan-
das, — en sanning den redan Leibnitz anmärkt, och
just därifrån ledt den högre bildning, hvilken wid
den tiden utmärkte Englands och Frankrikes lär-
doms löfwe, samt den högre flygt forskningen i dessa
länder tagit. Likhet har äfwen wid andra Euro-
peiska högskolor sett sitt emwätwe inskränkas. För-
dom lästes och examinerades wid Sweriges uni-
versiteter på latin; detta har dock upphört, och
den lärda grundligheten led så litet deraf, att det
lätt skulle kunna bewisas, att det egentligen är först
efter den tiden, som Swerige förwärfwat grundade
anspråk på att utgöra en del af den Europeiska li-
terära republiken. Sådän lemningar efter Skolas-
tiska tiden, äresså ännu endast den i sista Skolors-
ningen bibehållna grekiska explicering på latin,
de latinska talen wid de lägre läroverken samt chris-
tandet och disputerandet wid de högre. Menin-

gen med alla dessa prof war, wid deras första
gande den, att de, hvilka eftersträfwade för
lärde män och mästare (doctores & magistri), skul-
le icke blott wid anställd pröfning ådagalägga, det de
wål och grundligt in emtat hwad andre lärde och snitt-
rike män uppsunnit, utredt eller uttänkt, utan od-
genom författandet af egna afhandlingar wisa för-
måga af egen sjestanke, samt huru de till den grad
hade wetenskapens alla hjelpmedel inne, att de ge-
nast förmodade upplösa och afwäpna gjorda inkast.
Då så länge all kunskap war innesluten inom latinet,
skedde detta naturligtwis på nämde språk. Men se-
dan wetenskapligheten utvärt från de latinska lebban-
den, har af detta gamla bruk, hvilket oförändradt
bibehållit sig, uppkommit antingen ett alldeles tomt
spegelfaktori eller på sin höjd en obetydlig språkför-
ning. Det synes således öfverflödig, att comitteen
wille bepröfwa, om ej i detta afseende någon för-
ändring wore tjenlig. Den så kallade exerciti-
skrifningen kunde fortfora att verkställas på latin,
för att wara ett prof huruvida examinanden wäl
inhemtat och wisse använda latinska språkets gram-
matik: lika så exerciti disputationen; hwaremot gra-
dual skrifningen owilkorligen borde ske på Swen-
ska, men icke så, att en kort sats uppgifwes, öfwer
hvilken den skrifwande har att utbreda sig i chris-
tliga phraser, utan en wetenskaplig fråga, den hu-
lita wetenskapligt bör beswara. Äfwen borde gradual
disputationen, af kandidaten sjelf författad, samt
alla speciminenteras disputationer wara på Swen-
ska och på detta språk förswaras. Härigenom skulle
den allmänna wetenskapliga bildningen inom fäder-
neslandet kunna draga något gagn af dessa tallda
disputationer, hvilka nu genast lemnas åt förgänge-
sen, utan att genomgås af andra än dem som
wid acten hafwa så kallade partes, och utan
att de wanligen förtiena annat. Härigenom skulle
och disputationens öfningen tjena till utbildande af sä-
digheten att muntligt uttrycka sig på modersmålet,
hvilken i ett constitutionellt land med representativ
författning är så högst vigtig, men för hvilken, wid
våra universiteter, så som de nu äro ställda, ingen-
ting tillgöres.

(Slut. e. a. g.)

Sweda. 1825. Andon de häftet. N:o II,
18 sid. 8 o.

Detta häfte, som i siffra dagarne af förlidet år utkom, innehåller: 1) Bidrag till utredandet af Samhällsläran Grundbegrepp, af S. Grubbe. Afhandlingen är icke slutad, utan meddelas här af blott trenne stycken: a) Inledning, b) En blick på tidens politiska teorier, samt c) Menligt samhälle i allmänhet. Sjärfigt af des s hufvudformer. Om våra dagbladshjeltar kunde läsa något i wetaflärlig ton och anda författadt, skulle de här af inlemta mångfaldig underwising, åtminstone lära sig att icke för mycket hugga i wärdet med sina omömen om författare, på hwilka de händelsewis fått böra namnet. Wi skulle öfwen önska dem att af denna afdelning lära det opartiska och tillbörliga språk, hwarmed man bör tala om utmärkte tänkare. Dock, som menlighetens fördelar icke det ringaste beoro af desse ohjelpiga skrifaes rop, är det temmeligen lifgittigt, om de blifwa bättre eller sämre än de nu, på wisa bestämde dagar, förete sig. — 2) Litteratur; innehållande en recension af fyra nyare skrifter, rörande uppfostrings och underwisingewerket. Denna uppsats är tillräckmindreen gransning, än en, förnämligast genom Skolrewisionens berättelse förantedd, framställning af de afgifter recyber om en förbättrad organisation af våra elementaire lärowerk, och bland hwilka de, som uttras em lärowennas fördelnig, m. m. i afscende på gymnasierna, sid. 129—145, i synnerhet förde förtjena en närmare uppmärksamhet. — 3) Uniwersitetets Annaler. — 4) Litterära nyheter, — 5) Beröfer utkomne i October och November månader 1825.

Detta häfte är alltså mycket likt de föregående: det innehåller äfkiwliga wäl genomtänkta och grundliga, ehuru till det mesta började, sällan slutade afsländingar. Af detta siffra slag uppger Sweda ifrån sitt första uppträde 1818, redan ätta stycken, ibland hwilka en lemnade sin siffra förfärtning uti 2:dra blyfret. Det är swårt att fatta, hwad affigften kan wara med detta egna sätt att redigera en tidsskrift.

Jung Salomo och hans narr
Marcolphus. 1)

Jung Salomo satt med sin spira i hand,
Och styrde det mäktiga Nifens land.
Han satt der med krona och swärd uti sida;
Marcolphus, hans hofnarr, stod bredwid hans sida.

"Min werld börjar blifwa försträckeligt tung,
Så skynda dig nu med att roa din tung,
Ty annars jag slår dig med spiran i nacken." —
Marcolphus sig bugade djupt ned till bakken.

"Du ger mig, o konung, en swår commission,
Men som jag nu af dig fått weta raison,
Hörsammast jag stundar besallningen lyda,
Och så mitt ödmjuka förslag mände lyda."

"Prompt du en dansmästare skaffa dig bör,
Ty dans, tro mig, lättar det tunga humeur.
Må dina ministrar om styrelsen anså,
I stället förlustia dig du med att dansa."

Det taset behagade konungen wäl.
Han strart till sin Hofmarskalk gaf det befäl:
"Nu såsom wårt fostertands wälfärd det gäller,
Jag will att dansmästare man mig beställer."

I dansen Jung Salomo föttren ej svar,
Han dansade friskt både nätter och dar,
Tofshundrade stöplagg med gyllene ränder,
Förren året war ute, han dansade sänder.

Jung Salomo satt sig allt uppå sin thron.
Han skrek till sin narr: "Jag ger hin i den ron!
Jag dansar ju us mig båd' lefwer och lunga,
Ändock mina dagar bli märka och tunga."

Marcolphus han gick för sin konung att stå:
"Min konung jag den saken kan icke förstå,
Ett medel jag wet dock, som kanske curerar." —
"Så säg det", sad' kungen, "Jag prompt det wro-
berar."

"Du har ju en flotta?" — "Ja, wist har jag det." —
"Ja, då will jag föreslå Ers Majestät,
Att skicka den ut i de kommande weckor,
Att hemta från Ophir guld, apor, horidior."

1) I österländska sagorna spelar Jung Salomo of af en bogt utände roter, ärwen som hans narr Marcolphus, hwilken åtminstone till namnet torde wara känd af oss wärda allmänheten.

Kung Salomo genast de ordena gaf,
Att sätta ut flottan på brusande haf.
Hans storamiraler flur ordena följa,
Och snabbt ilar flottan på gungande bölja.

Lillbaka från Dypir den länder i hast,
Med apor, boricor, paggojor en last.
Upp till residenset de samliga drifwas;
Straxt börjar kung Salomos hjerta att listwas.

Der passade apor allt upp wid hans bord,
Der utstrefte paggojor hvarje hans ord,
Boricor i persfatta ridsadlar blänkte,
De stodo i gyllene krubbor och tänkte.

Men åter steg konungen upp på sin thron,
Och skrek till sin narr: "jag ger hin i den ron!
Mitt hjerta på mytt börjar följa och ångslas,
Vad nåtter och dagar af lednad jag fånglas."

Marcolphus sig bugade neder till jord,
Och så inför konungen föllo hans ord:
"Högst klageligt är att din glädje försvunnit,
Då knappast en fjerdel af året förrunnit."

"Du har ju ett lifgarde?" — "Wist har jag det. —
"Ja, då vill jag föreslå Ers Majestät,
Att flicka och hemta ett laß utaf tårnor,
Så smärta som palmer, så sagra som stjernor."

Kung Salomo genast sin fältmarskalk bibb,
Att dela åt manskapet brånwin och bröb,
Med matsäck på wägen och gage i pungen,
Sen hemta sextusende jungfrur åt kungen.

De ryttare hurtigt sig satte till håll,
Pufflagare, lieutenant och doctor och prest,
Och genom mång' länder de ryttare drogo,
Och hwarest de kommo prompt flickor de togo.

De ryttare gingo för kungen att stå,
De wände med magt uppå fjeldarne stå.
"Sextusende jungfrur wi hem till dig föra,
Säg, ska wi dem in uti kammaren föra?" —

"Kör in dem," sad' kungen, "och wände sig om!" —
Och hastigt en swärm in i kammaren kom;
Som flugor om sommaren surra i tafet,
Så surrade jungfrurna kring i gemaket.

De jungfrur, en bländande, liljehwit tropp,
Troppligtigast passade konungen opp.
De spelade med honom kille och wira;
De gingo med franssen hans krona att fra.

Kung Salomo åter steg upp på sin thron. —
"Marcolphus, han skrek, jag ger hin i den ron!
Mitt qual med min ångslan allt mer sig förestor,
All munterhet dag ifrån dag jag förlorar."

"Det låter bedröfligt," gaf hofnarrn till swar,
"Men ännu ett medel mot plågan jag har,
Det är, att en husgud du gör dig helt nåtter,
Och den in i wäggen wid sängbrädet sätter."

Man snickrar i tre dar, man snickrar i tolf,
Då stod wår Marcolphus för kungen på golf,
Han buga med husguden i sina händer,
En ifrig gudskfrugtan straxt konungen tänder.

Kung Salomo nåtte ut byror wåt tu,
Han nåtte ut trenne, han nåtte ut sju,
Han morgon och afton för ankarn sig böjer,
Och golfwet med knåna beständigt han plöjer.

Kung Salomo åter sig satt på sin thron:
"Marcolphus, han skrek, jag ger hin i den ron!
Ej nog mina knåbyror blifwa försörda,
De böner jag sänder ej heller bli hörda."

"Nu ge mig ett råd, hwilket är souveraint." —
"Ett sådant, o konung, jag alldrig har kunnat,
Blott palliativer på jorden här finnas,
Fullkomlig lycksalighet alldrig kan winnas."

"Men buffar du ernå en waraglig frid,
Ewå medel jag känner: Försakelse, Strid.
Försakelse utaf de fröjder, som rusa,
Och strid med begär, hwilka inom dig brusa."

Kung Salomo genast tillredde ett bål,
Att göra ett slut på sitt werldliga prål,
Der brände han upp alla apor, boricor,
Dansmästare, husgud, paggojor och flickor.

Och så blef kung Salomo, fordom en tof,
Med hofnarrrens tillhjelp förnumslig och tof,
Gaf hin uti wällust och pengar och åra,
Och började wisdom åt werlden att låra.

Marcolphus derefter i statswagn blef förb,
Från ofrånse upphöjd i adelig börd.

Och kungen om honom låt säga de orden:
"Marcolphus war klokaste hofnarrn på jorden!"

R o m e t e n.

N:o 13.

Onsdagen den 15 Februari 1826.

Snrikes Nyheter.

Stockholm. Förlidne afton var bal hos Hennes Majest. Drottningen.

Det berättas att Chefen för första Infanteri Brigaden, General Lieutenanten Herr Grefve Gustaf Wörner begärt afsted från sin innehafwande Brigade Chefs befattning och att General Majoren Baron G. Wiffarre skall blifwa hans efterträdare.

Förlidne gårdag för sig gick det länge emottedda och så mycket omtalade slädpartiet. Samlingen var lysande och talrik. Man räknade ända till hundra drade femtio slädar. Wägen togs genom Urwädersgränd och des inddrifswor, nedåt Blåslusen och den jernskodda windbryggan till Skeppsbron, där de derstädes framför fruktständer uppstapplade lutfisk, bögarne, sill, talg och smörtumorna, förbi roddarbåtarne wid Gustaf den tredjes statue, opp längs barrieren af nya bron fram åt Gustaf Adolfs torg, der man i anseende till den öppna belägenheten fruktade mensöre; men hwilket någre af sällskapet på ett öfverraskande sätt förstått förekomma, medessl anbragta inddrifswor från stora Operan och det förträffliga Subfall. Et. Gården fortsattes derefter rätt in på Castenhof, genom en bakport och flera hus till Drottninggatan och Norrtull, hwarefter kofan rigades åt Stallmästargården, öfwer Brunswiken, till Roslagstullen och Djurgården, der middag intogs. På ett högst lysande sätt umärkte sig de två främ-

sta slädarne genom rikedom af nåtens drapering, jemte häslarnes livrö, hwaraf den ena befanns utstyrd i hwhita silkesstrumpor och skor, gula litais underkläder, krås, röd sammetswäst, trekantig hatt och plume, gul frack med snören och ett prägtigt broderi. Den qvällen var bal tillställtd. Man emotfer med verkelig hugnad de flere intressanta partier och giftermålscontracter, som, under ruset af den stormande walsen och den fräsande Champagnebouteillen, härwid blifwit bragte å bane, till mången arm likes räddning undan björnar och bysättning. Wåderlekens mildhet, det intagande sällskapet och framför allt det goda föret, bidrogo icke litet att förhöja njutningen af det hela. Sällskapet äfswilades först om morgonen, under betygande af inbördes tackfägelser för det ljust tillbragta dygnet, och en warm önskan, det lika glada föremål alltid måtte föra dem med samma upprymda sinnessämning tillsammans. Då wid tillfällan af denna art, hjertat willigare än annars öppnar sig för behofwets barn, då man ej sönare kan förädla sin egen njutning, än genom förhöjandet af andras, beslöt sällskapets herrar en insamling af 20 Rdr Rico åt lazarettet, stadens curhus och de fattiga, hwilken summa gnast öfwerlemnades till de i farstun comverferande uppåsefkorne, hwilka förbundo sig att med öfveligate första öfwerstyra desamma.

Det berättas med säkerhet, att en språkmästare skall komma att stikas till hwarje lin af riket, för att på god Swenska för allmogen tolka Argus. Medlen låra komma att tagas ur den så kallade Barthelemy fonden.

Man afbidar med otålighet det igonblid, då den sjerde upplagan af Hr Tegners Fritthof, kommer att se dagsljuset. Sålom bekant är äga wi re-

dan trenne, hwaraf två utgått från Hr Norströms tryckeri. Den tredje står att sammanleta i Grauskar en för förlidna året. Man hoppas att nämnde tidning, enär andra ämnen böra tryta, ej underlåter att tractera med en sjerde, hells det Phænomenet inträffat, att den upplaga Gränskaren ombesörjde i fjol, icke mer står att finna, hvarken i någon snus eller victualiebod.

En berättelse af följande innehåll, har i dessa dagar fringlutit; vi våga dock icke utgifwa den för sanning. Ett slagkreatur, som wid något af härvarande slagtarhus undergått den wantiga anatomiska dissectionen, har befunnits i sina inelsswor äga änkligt oföretulladt gods. Fråga har i anledning häraf uppstått, huruvida icke på de kreatur, hvilka från Småland eller andra trakter af riket, sjö- eller landväg affändas till huswudstaden, nu gällande Förordningsstadga böde lämpas, så att intet fyrbent djur, ware sig behornadt eller icke behornadt, må hädanefter förr genom tullen insättas, än det kan uppvisa vederbörlig förordning ifrån den ort det kommer, påskrift i de städer detsamma passerat, samt derjemte en förteckning in dupp'o på sitt medförande gods. — Huru närraktig både själwa berättelsen och lagfrågan äro, kan hwar och en lätt inse.

Uppåta. — Stockholms Posten är här nu mera lika sällsynt och efterfrågad som färsk hummer. Likväl hafwa wi under nu pågående marknad varit så lycklige att öfverkomma några strödda numrar, hvilka af resande Stockholmsbor hit blifwit medförde. Den ätes här på spisquarternen såsom en rar sallat med olja och ättika.

Carlskrona. — Den 13 i förlidne månad, som war Knuts Dag, tilldrog sig härutänför på redden ett skädespel af eget slag. En stor isbit, uppå hwilken besunn sig 15 wargar, kom seglande med förlig wind utifrån Östersjön. Emedan de nalkades landet i Skymningen, ansågo någre dem i hastigheten för Knutsriddare, hvilka ernade sig till den förestående balen; andre åter togo dem för smygbandare, hvilka under flydd af skumraslet wille insmugla förbudna waror; hwarföre man och tyckte sig förmärka en stark rörelse bland de utåt kusten posterade strandridame. Det stora isstycket kom emellertid allt närmar och snart igenkände man på rösten, att de resande icke woro några Knutsriddare, utan sådana som i sina ludna långrockar, plåga

knuta om landbygghens för, får och hästar. Sedan samtelige wargarne wid på en quart timma, alldeles likt wiisa tidningskrifware, upphjöt ett gråseligt tjut mot allt menfligt, började de med att soupera på hwarandra. Man berättar att den sist öfverblefne slutade med att uppåta sig sjelf.

Strödda Reflexioner

med anledning af den tillförorordnade
Committeén till Revision af Rikets
Lärowerk.

(Slut. fr. No 12.)

Men äfwen utom redan upptagna ämnen, erbjuda våra universitetens närvarande stift wiserligen många andra, som förtjena committeeens noggrannare undersökning. Dit höra, till exempel, huruvida öfwerensstämmelse råder emellan de båda Swenska högskolorna, i lärarefördelning, läro- och examineringsmethod, samt i betydelsen af de sälliga betygen, och om en sådan öfwerensstämmelse icke skall anses önskwärd. Vidare, om ej någon förändring med organisationen af lärareplatserna borde företagas? Eller äro de många professionerna i theologiska faculteten oundgängliga? Och skulle deremot icke en särskild professor i såberneståndets constitution och statistisk wara af nöden? Är inträttningen af lönlöse lärare, eller så kallade docenter, nyttig och ändamålsenlig? Eller tjänar den till något annat, än att, såsom bruket i allmänhet af extraordinarier, tilldana orkeslösa ordinarier? I närvarande stift gifwer detta docentskap anspråk och rättighet att till adjuncturer och professorer befordras; men som de utmärktaste icke sällan af brist på bergning äro nödsakade att lämna universiteterna, är det ofta blott de, hvilka lydm tillflyndat egna tillgångar, som blifwa docenter. Genom sin lönlösa wäntan winna de en större befördringsrätt till professionerna, hvilka annars skulle sökas äfwen af wetenstapsidkare från andra delar af riket, till oberäknelig fördel för lärosättet, då allt wetenstapligt lif består i täflan, och ensidighet i äfgifter härigenom skulle förekommas, jemte den skrämsliga nepotism för egna stödbarn, som, wid närvarande förhållanden, så lätt uppstår. Äfwen torde det förtjena betänkas, om icke full lärofrihet borde lemnas åt hwarje promoverad, så att han singe gifwa underwising i den wetenstap han wält till sin huswudsal. Derigenom skulle icke alla

näst alla docenturer blifwa öfverskådliga, utan öfwen, wid fråga om lärarefysörers besättning, tillförlitligt bewis ågas på de söländes förtjenst; ty gementligen är den lärare stiftligast, som fortfarande har det största tillöpp af åhörare, då intet slags tvång framkallar det.

Uti ett ämne af en så vigtig och grannliga beskaffenhet, tillåta wi oss slutligen, ehuru förbått mången torde anse det, att uppgifwa skrifter, hvilka, inom området af den nu förevarande stora frågan, lemna undersökningar och resultat. Afslutningen härmed är icke att öfka leda eller utpeka en väg för committeeens mångåbdigt bildade medlemmar, utan endast att till moget eftersummande undersökla andra bildade mäns yttrande om samma förhållanden. Till arbeten af nämnde slag höra: Tankar om Universitetet, af Schleiermacher, jemte den i Swenskt Litteratur Tidning 1820 inledda recension öfver denna boks Swenska öfversättning; men främst Steffens båda Skrifter: Ueber Deutschlands Protestantische Universitäten och Die gegenwärtige Zeit, samt den i Silwerstolpes Litteratur Tidning besuttliga recension öfver de, under loppet af 1790-talet, uppgjorda förslag till ett universitet i Wörrige; till hvilka öfwen torde böra läggas flere uppsatser i de af Gr. Schwerin, år 1805, utgifna Skrifter i uppfostran och allmän Kultur, isynnerhet det der intagna reglemente för universitetet i Würzburg. — I fall man ej klart uppfattar ideen för universitetet och deras ändamål, samt derifrån bedömer hvad dessa inrättningar böra verka, eller hittills verkat, men i stället hufvudsakligen sysselsätter sig med oeconomiska omständigheter samt obetydligt lappverk, utan högre syftning och sammanhang, skall revisionens åsigt såkert förfelas. Aldraminst kan man med lamhet i behandlingen göra någon tjänst åt de äldre institutionerna; ty i fall de lemnas i sitt närvarande ordliga stånd, skall möjligtwis hela nationen snart antaga den åsigt, som en af 17:de seklets skarpsinnigaste tänkare, den genialiske Spinoza uttalat †), och blir den en gång allmän, torde

†) Academiæ, quæ sumptibus reipublicæ fundantur, non tam ad iugenia colenda, quam ad eadem colenda instituuntur. Sed in libera reipublica tam scientiæ & artes optime excoluntur, si unicuique veniam petenti concedatur publice docere, idque omnia sumptibus suæque sanæ periculo. Tractat. polit.

det icke bringa någon fördel åt dessa, med en så besynnerlig fördärfel emsättade universiteter. Ty längesedan har hos alla våra tänkesättet den fördrån skadgat sig, att dessa rätt doterade lärosäten skola wara ej blott bon åt Minervas foglar, utan ed en wisselseort för wissnets gudinnan hief. H. J.

A F u s t i k.

Supplement till poëmet: Kung Salomo och hans narr Marcolphus.

Det blir, "min Drest," dock en snår commission; Ty will man ed ge blott en slags recension, Det fordras att sååda författarn i botten, Och pröfwa hans verk ifrån fån till calotten.

En saga här ligger det hela till grund,
Som ännu florerar i allmogens mund; *)
Den säger, att Bathsebas son war en skelle,
Tills narrn gaf dresfur åt hans welle och colle.

En sanning, maskerad i blåror och horn,
Är ofta gedignast till strot och till torn,
Men wisheten, spirande upp ur peruler,
Öhr hörares ledsen och skådaren sjuker.

Wår allmänhet är konung Salomo lik;
Ty peppar behöfs mot des själakosk.
Står du, som Marcolphus, så troger wid fdan,
Låt alldrig ditt marskalksward sjunka i sidan! —

Kung Salomo sade: "Det är mitt behag,
Att ofstummad mjölk är mer ljus än en dag."
Marcolphus stratt skynda en boning att bygga,
Der icke fanns boppning för ringaste bygga.

Dernäst han sig länte ett kar från Lorent,
Ett kar af den yppersta storhet och rang;
Det bar han så in bakom konungens näsa,
Och satte sig sen på ett dagblad att läsa.

Tjenstbörande ammor han der spejar opp;
Till damerna ställer han sedan sitt lopp,
Och säger: "Man giuter sitt blod för sin näsa,
Nu giuten er mjölk ut till konungens näsa."

Och ammorna ställas kring koret i rund,
Ett lijehaf samlas ut rofende sprund;
Men Zions små spenabarn skrila förgräwes;
"Af törst undersåttiga kärteken quäfwes."

*) Bunnens jernwit tygat och till så u hos Gr. Tidningsfäst.

Då narren ber kungen in i sin salong,
Der Salomo väntar sig baler och bång;
Förundrad han fram uti dödsfuggan famlar,
Lås ned i Sæol hufvudsstupa han ramlat.

Då inträder narren med lyäta och ljus:
"Du bof," säger kungen, "du bordo så snus!
Förrådskift ju är det sin konung att dränka,
Hur kan väl en lifnart så obetänkt tänka?"

"Så så, säger narren, jag har ej gjort väl?
I ljushafvet wille jag bada er sjät,
I Meroma, hemmet för nöjet, behagen,
Ly walde jag mislik, — som är bättre än dagen."

Ur böljorna drar han nu Sa'omo upp,
Som står der så snopen och wät som en tupp;
Men knappt är han torkad och tröstad och nyter,
Så börjar han åter med lärda disputer.

"Jag påstår att konst är förmer än natur,
Att konsten kan göra en prest af en tjur,
En ko af bock, och en skald af en höna,
Det kan man ju grannit af min lifkatta räkna."

Men narren i kronmagazinet nu gick,
Statärättor ett par i kometen han fick:
"I sikan tills widare spelen ert raffel." —
Men narren han trädde till Konungens taffel.

Då kungen han sitter med njutande min,
I munnen han tåmer en nyfekt kanin,
Lewiterna anslå det festliga låtet,
På gullfåre hwi'lar sig konungasåtet.

Då lifkattan sitter på tallriakens rand,
En falla hon bär i sin trofasta hand;
Till kungens upplysning hon väl war bresferad,
Då entom för husets behof engagerad.

Då Salomo säger: "så wis jag än är,
I kronkattan kunde jag nästan bli kär.
Hwar finnes i hela mitt kungliga rike,
I trohet och oegennyttia des like?"

Då hofivet och staten af afund blef röd,
Men narren han tar sig om hand deras nöd.
Ur sikan förwaltareparet han langar,
Som genast med bordets förvaltning ansfargar.

Men kattan inom sig då håller det tal:
"Nu månne jag wisä mitt nit som siffal!
Nu will jag den wansködda rättwisän ansä
Då med Magasins-Directionen foransä".

Nu fäller hon facklan å konungalägg,
Strax eldswåda tänds i hans pudrade skägg;
Fast kronan ses herrligt bland flammorna flina,
Dock konungen wärdes blott nysa och grina.

Fiskalen nu ränner å konunga-bord,
Des diktan är ställd på förwaltaremörd;
Men dessa, som sky rowideringens smärta,
Nu taga sin "tillslykt till konungens hjerta."

Ly famnen stod buppen, sen skägget war brändt.
Med konungens nåd war dock soga bewändt:
Han ropade: "häng dem!" men ack, de i blinken,
I kronkräset swunno, zum Nechten, zum Linken.

Då lifkattan rammar å konunga-sköt,
Då omskapas Salomos blida gemöt,
"O Haman! din galge skall räcka till månen!
Då småler Marcolphus, den syndiga sänen.

"En äreport blir det åt konsten försann,
Som öfwer naturen så ypperligt wann."
"Du äfwen skall hänga!" så konungen qwäder,
Så se huru repet din narrkäpa kläder."

"Jag tackar," qwad narren, "för er nådiga dom;
Ly werlden han är så säfänglig och tom,
Jag mycket har längtat att hådan så fara,
Nu räddar mig snaran ur syndernas snara."

"Ett beder jag: tillåt min ärliga kropp,
I rynden få swaja från ansändig topp,
Sjelf wälje jag trädet!" — "Må ske!" sade kungen,
Då narren gick ut i den grönsfande dungen.

Han walde och walde; — på tiden det led,
Der hemma sibnt thronen alltmera på sied.
Marcolphus wäl gått der till sednaste tider,
Om kungen ej kommit och frågt, hwad det lider?

"Hvem lider," skref narren, "om icke just jag,
Ej finnes ett träd, som mig wore i lag.
För wet är cypresen, för hög är mig cedern,
Då hänga i sämre förbjuder mig hedern."

"Wäl står här af ungträd en lofswande stäm,
Men hänga i buskar är råga af skam!" —
"Må wäl," sade kungen, "du skallbroder trogna,
"Kom lek med mig åter, tills ungträden megna!"

Lördagen den 18 Februari 1826.

Skrifves Nyheter.

Stockholm. Förliqne torsdag gafs på kongl. Theatern (dramatiska scenen) piccerne: Falkland och Kronfogdarne, uti hvilka båda Herr Hjortsberg spelade. Efter spectaclets slut ropades rideauen upp. Hr Hjortsberg framkallades, och emottogs med de lifligaste applausibementer och hurrarop.

Då detta sått att uttra sin tillfredsställelse och sitt bifall, nu hos oss blifwit infördt, hade Hr Hjortsberg ostridigt varit den som först bordt njuta denna rättvisa gård af erkänsla, och hwilken i första rummet varit dertill berättigad. Sedan detta ej stede, skulle man önskat att någon förr utmärkelse wid detta sebnare tillfälle ägt rum, och i fall man har bättre känt utomlands öflige bruk, hade sådant wist icke uteblifwit; ty lika litet som förtjensten saknades å ena sidan, felades den goda wiljan å den andra.

Wid ett plenum*) i kongl. Krigs-Collegium förl. weda d. 10 dennes, har bland annat förefor mit en fråga, hwilken sedermera gifwit anledning till disputer i enskilda kretsar. Numera Rewisions Secreteraren Jeberg hade till kongl. Collegium intennat en skrivelse, med tillkännagifwande: att som kongl. Mejt i nåder utnåmt och befordrat honom till Rewisions Secreterare, alltså kunde collegium efter honom tillsätta den Sammarskrifware-tjenst kan på stat innehar uti kongl. Collegii Fortifications departement. . . . Härefter de-

batterades, huruwida Hr Rewisions Secret., på grund af denna anmälan, kunde slippa att lösa affsed. En del ledamöter ansågo hans utnåmmande till Rewisions Secret. såsom en befordran, hwat förre denna föjnad icke kunde med skäl åläggas honom; andre åter, och i synnerhet en yngre ledamot, påstod, att om omsfördt utnåmmande icke skett inom Krigs-Collegium, utan i ett verk, hwilket icke hade ringaste gemenskap med Collegium, borde han obestrifligen taga ordentligt affsed och lösa detsamma: att hans befriande härifrån wore en slaglighet, som förminskade kronans inkomster m. m. Frågan afgjordes genom votering, hwarwid pluraliteten befriade Rewisions-Secret. från affsedens löfande.

Teutis svar

Upsala. — Tisdags afton, d. 14 dennes, stede med stor högtidlighet Cancellie-rådet m. m. M. Norbergs likbegångelse i härwarande domkyrka, hwilken derwid war wäl eclairerad. Tio bland dem, som wid sista magister promotionen erhöilo lagerkransen, buro till hwilorummet sin åldrige promotionsskamrat, hwilken wid nyfånade tillfälle, såsom Jubelmagister, för andra gången hade, på grånade lockar, emottagit lagerkransen. Ej blott academiens hela lärarepersonal och ett stort antal inbjudna gästier deltog i likproceffionen, utan studentcorpjen hade äfwen öfwerenskommit, att till grafwen manngant åtfölja denne lärosätets namnkunnige gäst, hwilken här hade fulländat sin ungdoms bildning och slutligen, efter att sedermera i lång tid hafwa utgjort ett annat lärosätets prydnad, bit återkommit, för att då hos sina första lärjungar. En bland dessa — den som nu innehar Swenska kyrkans högsta embete — höll griftetallet öfwer denne sin första lärare. Sorg och saknad syntes uttrypta i alla närwarandes

*) Menin i kongl. Krigs-Collegium utsattes af presidenten när han behagar, sündom i hwarje weda, sündom hwarannan, tredje, sjerde, o. s. w. Härwid afgöres egentligen befordringsmål och sådane som röra hela werket, och måste afgöras af ledamöterna gemensamt. I alla enbets-werk tillgår icke lika. Genom ett sådant uppöf, kan en tjänsteförande förlora ett quartals lön.

anfigten, ehuru de fleste af inga slägtkaps- eller wänfkapsband varit med den aflidne förbundne. Man förde i honom blott den ryktbare och personligt ättwårde lärde, som hedrat våra twenne univ-
 versitet, och derigenom fäderneslandet. Väl kunde man icke med skäl hoppas eller fordra några vidare fruktbara bemyndanden, för litteraturens förkofran af den 79-årige patriarken; men med sin friska ålderdom, sitt muntra och listiga lynne, sin warma kärlek för wetenskaplig syfsättning war han bland det nya släktet en wänligt lysande stjerna, som wisade vägen till den oförwisneliga åra, hwilken förwårswas genom litterairea förtjenster. Academiens rector inbjöd, genom ett tryckt latinskt program, till deltagande i sorgefesten, och professorerna Lundwall och Tranér hade genom tryckta latinska verser besjungit den aflidne. Äfwenledes hade Hr Carl von Zeipel, å den studerande corpsens wagnar, författat nedanstående sorgeqwåde:

Ljuset sökte Du, till ljuset ila,
 Klara ande! der är wingen fri:
 Här ditt stoft skall lagerfluggadt hwila
 Till dess stoftets wälde är förbi.
 Dost från tempeltornet flockan ljuder
 Grafwens maning: "Kom till fridens land!"
 Jordens ungdom Du ditt affsed bjuder,
 Himlens ungdom bjuder dig sin hand.

Za, de döde, ärorike fäder,
 Dem din kraft och helsade ifrån,
 Hellsa Dig: hwaren af dem sig gläder
 Öfwer det, att Du war nordens son!
 Wid förluster wan från gamla tider,
 Modren nu, som då, den trösten har:
 Mitt — hwad än hon af din bortgång lider —
 Stanna dock ditt namn, din åra qwar.

Äfwen du en gång på Fyris stränder
 Skänd gick, lik mången yngling än,
 Som när dagen flyr, sin lampa tänder,
 En beständigt waksam tempelswen.
 Här har du den första eden swurit,
 Den, som frö till lifwets frukter bär;
 Här åt dig den första lagren skurit:
 Och din bildning slog ut blomman här.

Solens blomma, wårt wid jorden, wänder
 Dock sitt huswud efter solens topp;
 Du drog ut med hrnlust till de länder,
 Der för oss dess majestät går opp.
 Våra minnen räkna sina anor
 Derifrån: och glad Du källan säg,
 Der naturen än och sångens swanor
 Ewigt spegla sig i samma wäg.

Då — fastän i lagrars skymning ofta
 Du, wid brädden af en silfverbäck,
 Kände mandelsträdens kronor dofta,
 Eller hörde ur en myrtenhäck,
 Hur i tusen toner näktergalar
 Prisdade en njutning utan namn: —
 Långtade Du dock till hemmets dalar,
 Återdrömde dig i nordens famn.

Sol är kärleken till fosterjorden,
 Leder, liksom stjernor, ädla bröf, —
 Ej af söderns fröjder fångslad worden,
 Därad ej af dess sireners röf,
 Wände du, på kunskap rik, tillbaka,
 Hellsad af ditt hemlands runotjud, —
 Walde dig ej ens en jordiskt mafa, —
 Fosterlandets åra blef din brud.

Smärkt Du i forskningen dig sänkte,
 Ödmude dock ej andra pligters wård:
 Hur på tider est ej dig Du tänkte,
 Wittne bröderne i Lundagård!
 Många sköna år och lärorika
 För den ungdom, som dig omgaf der,
 War du lärare och wån tillika;
 Alla åskande, för alla kär! —

Dwällen bryter in och natten nalkas.
 Trötta wandrarn söker sig ett skygd;
 Lutar helst sitt huswud då, att swalkas
 Uti skötet af en fosterbygd.
 Dersför drog Du och till nordanlanden:
 Barndomsbilder lekte i din häg,
 Och de första, kära wänfkapsbanden
 Hemma, der Du första dagen säg.

Herrans wilja är den trogenes winning:
 Och Du återkom till Fyris strand —
 Andra lagren fring din gråa timing.
 Här blef wirad af en ättfad hand.
 Åh, hur lätt de många år och åden

Lågo på din skullra, Gråhårsmän!
Nuf uti din sista strid med ödden
Lifwen i fika lagren här Du vann.

Kallnat har då patriarkens hjerta,
För så varmt för mensklighetens väl!
Icke längre förb af lifwets smärta
Hwilar ut hos Gud hans ädla själ.
När till honom der i Sjerneborgen
Månhemms ungdom blickar mången gång,
Till beundran sig förvandlar sorgen
Och wår klagan blir en segersång.

Han har segrat. Fastän dråkten, staswen
Ligga här, så lefwer han ändå:
Se, den kraft försvinner ej i grafwen,
Som ödbbligheten stämplat så.
Kringom kullen, der Han slumrar inne,
Wären linda skall sin skönsta krans,
Och, likt norrskensglorian, skall hans minne
Kringom Skandas hjesa slå sin glans.

Om Aristocratie i Sverige.

Det är en egenhet, som utmärker wårt fäder-
nesland och om hwilken hela wår historia lem-
nar witsord, att hos oss någon egentlig aristocratie, eller
ett hos det förnämre ståndet äro wälte och infly-
tande, alldrig ägt rum, ehuru Sveriges adel war-
på wågen att tillkänna sig det, under twenne perio-
der, neml. unionstiden och närmast efter trettioåra-
kriget. Men nationalsynnet war så bestämt der-
emot, att dessa försök icke på längden kunde lyckas.
Derföre har riddarhuset hos oss, enligt hwad alla
wåra riksdagshäfder utwisa, mindre spelat rolen af
ett Swerhus än ett linderhus, i hwilket icke alle-
nast medlemmar af nästan alla yrken och förrätt-
ningar ingått, utan som äfwen utgjort det återhåll-
lande eller oppositions elementet i Swenska statsför-
fattningen. Och adeln, blott och bart såsom adel,
har varit så långt ifrån att njuta något företräde
eller inflytande ibland allmänheten, att de ledamöter
af detta stånd, hwilka ej beklädt något embete, och
dermed förwärfwat sig rätt till aftning, wänligen
fordom utmärktes med spottnamnet Anapadel, samt
war jemt utsatt för allmogens skämt och gåckeri.

Om det således är sannt, att aristocratie finnes i
hwarje samhälle, så bör man hos oss wiserligen sö-

ka den annorlades än hos frälseståndet. Den an-
träffas äfwen, men på ett annat ställe, nemligen
hos embetsmannas klassen. Derföre råder det ett
en så betydlig olikhet mellan Sveriges och all öfrig
Europeisk adel. Då de slægter, som utgöra den set-
nare, alltid äro benämda efter förtjäningar och stam-
gods, finnas de af den förra, — N. B. de hwilka äro
ursprungligen Swenska och från äldre tider, — upp-
kallade efter stöldmärket, och detta symboliserar, så
snart man går tillbaka till hwarje serfild slägts
historia, alltid den bragd, igenom hwilken släg-
tens sistare gjort sig förtjent af konung och fäder-
nesland. Widare hafwa utländske adelsmän fordom,
fastän sikande efter hofsysslor, ansett under sin wär-
dighet att bekläda något af statens embeten, hware-
mot de Swenske så ifrigt ådrätt att winna dessa, att
de trenne andra stånden stundom klagat deröfwer,
att frälsemännen ifrån dessa platser undanträngde
dem. Dessa förhållanden tillkännagifwa att Sveri-
ges adel varit fattig, men bragdrik, samt på annat
sätt icke kunnat förwärfwa utmärkelse och betydighet
bland sina medborgare, än såsom innehafware af fre-
nans embeten.

Dessa hafwa deremot njutit af allmänheten en
med tillgifwenhet blandad wördnad, nästan som om
de varit warelser af högre, ädlare slag: en äfigt den
folket bibehållit, allt ifrån den tiden det sjelf walde
sina lagmän och anförare, samt dertill utfågo de för-
sarnaste och i redligaste. Konungarne, i synnerhet ef-
ter den tiden att Gustaf Wasa gifwit fäderne-
landet ett stadgadt samhällslied, woro också å sin si-
da angelagne att i sin och statens tjenst icke antaga
andra än sådana, som woro i stånd att upprätthålla
det anseende hwarje embete i den allmänna menin-
gen förwärfwat, och de hwilka äradde att winna ett
lådant, stråfwade att genom grundlig så wäl lård som
sambällig bildning dertill bereda sig anspråk, äfwen som
att, sedan det blifwit wunnit, genom kunnighet, stas-
ga, slit och wärdighet, hålla det i tillbörlig helgd.
Knapt lärer också något land, heist om Sveriges
ringa folk mängd tages i beräkning, kunna uppvisa
en sådan mängd af förträfflige embetsmän, som, i
äldre tider, wårt fadernesland. Eller hwilka namn
äro icke: Johan Persson, Carl Carlsson Gyl-
lenhjelm, Axel Drenstjerna, Pehr Brahe,
Magnus Gabriel De la Gardie, Bengt D-
renstjerna, Lindstedt, Sjernhjelm, Deu-

tererantz, Berionius, Gydenstolpe, Gæwelius Cederschjöld, Dalberg, Arwid Horn, Carl Gyllenberg, Tessinerne, o. s. w. för att endast nämna några af de utmärktaste. Och hwad som ännu mera talar för den ordnad i hwilken embetsmänna kallet fordom hölls, äro de exempel som man äger, att om regeringen någon gång lättänigare gjorde sina utnämningar, såsom t. ex. Drottning Christinas wäl af några frigräder, beskedes ej mera än en aktad mans, såsom Stjerns Bielms cyniska infall, för att ge wint om mistaget och så det ändradt.

Den af desse embetsmän utöfwade aristocratie swarade således emot ordets genuina betydelse; samt war ädle och förtjente mans myndighet, hwilken i sin mån eftersträfades och ätnjötts af embetsmännen äfwen i de lägsta grader. Därför tar det fordom varit ett utmärkande drag hos Swenska allmänheten, att hysa den största aktning för sina tjenstemän, och liksom blindt tro på deras ofelbarhet. Hwad war icke i fornda dagar en landsböding, en lagman för folket? Och flere än en resande utländning har ju också anmärkt huru här — liksom i England — endast framträdandet af en länsmän varit i stånd att upprätthålla ordning och lugn bland en stor folkmasa, på andra ställen swäriligen tyglad af militairmagt. — Därför utbjödos icke embeten till salu och köptes icke af okunnige knapt ur gossären utträdde, banqueroute-färdiga ynglingar, i offigt att dermed för en tid stärka sin credit, till dess att någon tvingar dem att ge opp staten eller rymma. Man såg icke tjenstemännen winna sina p'atser, genom winglerier och förbrättande af mera förtjenta. Säg dem icke hastia att slarkwa ifrån sig sina obremål så fort de kunna, för att, så snart som möjligt, hinna spelborden samt wid dem tillbringa större delen af dygnet. Icke, nästan wid hwarje offentlig åtgärd, ådalägga okunnighet, wårdslöshet och marannan. Icke uppbrödsmän under ett yppigt lefnadsstätt försöka kronans medel. Icke domare förwandla sina ransakningar till utbrott af oridigheter och handgripligheter, mot den parten som ej skall gymnas; icke föra origtiga protocoller; icke wrånga vittnens utfagor, så snart de bestämdt upp'ysa hwad man ej will höra; icke upptaga lån åt andra och behålla wolutan, och icke afgöra menniskors hela timliga wälfärd efter en snöfling med måter under femton minuter, o. m. s. Det inslytande wåra

embetsmän wunnit och så länge bibehållit, skulle wiserligen ej hafwa varit möjligt, utan besittning af kunskaper och ett noggrant iakttagande af så wäl tjenstemanna som sedlig wårdsighet.

Det allmänna ropet öfwer bristande ställighet hos embetsmännen och de högst skamliga anklagelser och actioner mot dem, tid efter annan fungiorde i offentliga blad, wisa mer än tydligt, att det gamla förtroendet och den gamla wårdnaden för tjenstemannernas innehafware, är sjuaket och förstördt. Härfter måste naturligtwis en sådan embetsmänna aristocratie, hwilken fordom i Sverige rådt och af collegial-inrättningen uppehålltes, såsom nu mera urartad, wara högst skadlig. Betydliga förändringar och förbättringar äro således af nöden högt påkallade, men innan man begifwer sig att widtaga dessa, torde wara nödigt att bestämdt afgöra för sig och andra, om en sådan aristocratie är gagnelig och wigtig, eller icke; ty naturligtwis böra i dessa båda fall åtgärderna blifwa olika. Beswaras förra frågan ja, kan de, då måste hufwudsakliga omsorgen blifwa, att återställa tjenstemannens anseende och se till att ingen af de grunder, på hwilka den rimigen kan byggas, möjligtgen kan komma att brista. I motsatt händelse bör hufwudsaken wara att förse hwarje embets innehafware med stränga, snabba och alltid wälsamma contracter, och att så omgränsa hans werkning, frets, att den skada hans offiklighet bereder icke sträcker sig för långt. Afgjort är det neml. att ett mistroende, det lagens skygd, hämmadt genom oduglighet eller illwilla hos lagens handhafware, skulle kunna njutas af alla, smånigom undergräfwet samhällets bestånd, och att tjenstemän, som icke förmoda att sprida förädling och ljus till samliga medlemmarne af det he'ra, förfela sitt högsta ändamål, och äro i den händelsen egentligen blott en skadlig böda för staten.

— — —
Nåttelse.

N:o 13 sid. 4 spalt. 1 r. 19 st. af bok I. af en bok

Stockholm, 1826.

Trykt hos Holm & Carlsson.

R o m e t e n.

N:o 15.

Onsdagen den 22 Februari 1826.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Det berättas att Hans Excellens Hr Grafve Steding blifvit utsedd att, i egenkap af ambassadeur afgå till Moskand, för att lyckas Hans Majst. Kejsaren Nicolai I till dess uppsigande på R. Ma. thronen. Hans Excellens läser, i sådant ändamål, åtskill af en tarrif suite, wid samma öppet watten, på en fregatt afresa till C. C. terakura.

Man vill med säkerhet weta, att Hans Excellens Grafve Steding m. m. Hr Grafve Skjöldebrand, ernar lemna sin plats wid S. Swerfshjersken af St. terierne i riket. Swilken hans efterträdare skall blifwa, hafwa wi ännu icke ens gissningens hört om, talas.

Enligt berättelse företogs under sissl. weda till granskning i kongl. Krigs-Collegium, inkomne ansöknin- gar till den ledig warande Intendentstjensten wid ar- meens femte Passwolance-Commisariat, hwartill kongl. Collegium enligt kongl. Majts för några år se- dan afsette nådiga Skrifvelse, endast äger att upprätta underdånigt förslag, och med desamma till kongl. Majst inkomma. Sådande ansöknin- gar omtalas hafwa blifwit inlemnade, nemligen af: 1) Majoren Rib- bing, 2) Fält-Kamereraren Noos, (som för när- warande beskriver den lediga tjensten), 3) S. Swerfste- lieutenant von Ditter, 4) S. Swerfste- lieutenant Grafve De la Gar- die, 5) Styttmästaren Lind af Hageby, 6) Landes-

högdingen Flach, 9) Major Schultz, 10) Cap- tain Fahlstedt, 11) S. Swerfste-lieutenant Säger- stödt, 12) Capitain Indebetou. — Innan wot- ringen bebjöde uppstades ett kongl. Bref, hwars genom militairpersoner företrädeswis tilläggas rå- tighet, att komma i åtanke wid återbesättande af Intendentstjensten wid Fält-Commisariaterna, hwars före Fält-Commisariaten Noos' ansöknin- g till pröf- ning ej kunde upptagas; och som någre af de så- lunda icke företet den förestifne borgessförbindel- sen af zine godkände män, samt en af dem efter den utsatte ansöknings tiden med sin ansöknin- g in- kommit, kunde alla desse herrars ansöknin- gar icke till pröfning upptagas. — En högre militair ledamot framstälde härefter sin tanke, i afseende å grun- derna för upprättandet af förewarande förslag, och ansåg för sin del, att i tjenst warande sökande borde äga företräde framför affsedade tjenstemän, hwilken mening af pluraliteten gillades och antogs; äfwen som att, dernäst, högsta tjenstegraden borde äga förmanerätt, utan afseende på alla andra ådagatag- de förtjenster och blodige minnesmärken. Efter stedd omröstning såges S. Swerfste Hay hafwa erhållit 1:sta, S. Swerfste lieutenant von Ditter 2:dra och Capitain Fahlstedt 3:dje rummet å förslaget.

Lund. Physiographiska Sällskapets första sams- mankomst under innevarande termin, inträffade den 7 i denna månad. Sällskapets ordförande Professor

